

AKATALPA

Ağustos 2009- Sayı 116

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

ÖNCE ŞAİRLER BOZULDU

Dil aracılığıyla hayata, insanlığa yeni anlam ve duyarlık alanları açma, tutamaklar sunma, sınırlılığı zorlama, sınırları genişletme demek olması gereken şiir yazma uğraşı, ülkemizde hiçbir alanda olmadığı kadar pis bir sözde hiyerarşi yarışının kurbanı olma yolundadır; bu çöküntüden kurtulmanın yolunu da başta şairler olmak üzere, yazarlar, eleştirmenler, şiir ve edebiyat okurları birlikte bulmak zorundadır; yoksa gelecekte, hepimize yakınlığımız, bir gübrelüğün içinde seçilmez halde olacağız.

Hemen herkese-yakın, büyük bir kütle; sahil, sahici, yüreğine ve beynine sinen iyi iş çıkarmak için dinginlik ve tutkuyla çalışmak yerine, birbiriyle amansız, kuralsız, vicdansız, gizli açık bir kavganın içinde debelenmekte; ne pahasına, hangi canlı varlıkla bağdaşmaz gerekçesiz yıkıcılıkla sözde rakip gördüklerine yüklenmekte, enerjisinin tamamına yakını eser yerine dışına, bu akılsız savaşa yatırmaktadır.

Başarı oranında cezanın da katlandığını artık yaygınlıkla bildiğimiz şu topraklarda, hiçbir büyüğe iyiliğin eninde sonunda büyük bir kötülükle karşılanmamasının imkânsızlığını, her şeyden, herkesten önce şair ve yazarların sezmesi, eserinin, bir esere çıkabilecek yeni parçalarının daha insanca ve yetkin olabilmesi için kendilerini bu değer bilmezlikten kurtarmaya çalışması gerekmektedir.

Hey yavrum İnsan, ikiyüzlülüğün, sahtekârlığın gönderinde şair ve yazarların bulunmasına üzülüyor musun?

Babayı, anneyi, ağabeyi, ablayı aşma çabası; otoriteye boyun eğmeme, kendini kanıtlama, birey olma kaynaklı, masum, bir insani gerçeklik olarak anlaşılabilir, üretkenliğe dönüştürülebilir kıvamda tutulduğunda saygı bile görebilecekken; şair ve yazarların bu içsel itkidenden, sadece kendi hiyerarşik yarışını sürdürmek, ne pahasına olursa olsun öne geçmek için her şeyi, herkesi, bütün değerleri yıkıp geçme seferberliği çıkarması, anlaşılabilir ve kabul edilebilir bir şey midir?

Aylardır, özür dilerim, bana takmadık hayvan adı, yakıştırmadık hastalık ve sapkınlık adı bırakmayan; yazmaları, yazabilmeleri için yıllar ve yıllardır göstermedik özveri bırakmadığımız, bazıları bizden yaşlı olsalar da, kendilerine bir tür anne babalık yaptığımız eski arkadaşlarımızın, ölenlerimizin anma törenlerinde olsun, ayıptır, yazıktır, insanlık bu kadar da ölmesin diyemeyip yaşlı ailelerin huzurunda ortamı “çöplük” kendilerini ak kaşık olarak sunmaları; ve en son işi, dergilerinde Enis Batur’a “Taburzade” demeye kadar indirgemeleri olur, olabilir şeyler midir?

Arkadaşlar, ağzında tükürüğü olan durmasın, lavaboya koşsun. – RD

Bilgin Adalı, Sina Akyol, Kemal Suat Anı, Serap Aslı Araklı, Gökhan Arslan, Harun Atak, Mehmed Arif B., İsmail Mert Başat, Özgün E. Bulut, Fırat Caner, Hüseyin Avni Cinozoğlu, Ramis Dara, Deniz Dengiz, Gültekin Emre, Veysi Erdoğan, Osman Serhat Erkekli, Mustafa Eroğlu, İzzet Göldeli, Nahit Kayabaşı, Hüseyin Köse, Faris Kuseyri, Salih Mercanoğlu, Alper T. İnce, Cihan Oğuz, Musa Öz, Ahmet Özbek, Sinan Özdemir, Utku Özmakas, Hüseyin Peker, Tamer Sağır, Ali Singir, Halim Şafak, Ahmet Telli, İlyas Tunç, Yavuz Türk, Serdar Ünver, Fatih Buğra Yener, Müesser Yeniyay.

Ahmet TELLİ

SABAH BİLGİSİ

*Sabah olduğuna gûyâ, inanmaz
Uyanmaz uykudan cânân, uyanmaz*

Recâizâde Mahmud Ekrem

Sabah bilgisini öğrendim sonunda:
Seninle uyanmaktı, uyanıp gözgöze
Geldiğimiz anda perdenin hafif bir
Rüzgârla açılıp günışığının yüzüne
Yansımasıydı: çılgın günışığının

Taze kavrulmuş kahvenin kokusu
Yahut terli bedenimize sunulmuş
Nar şerbetinin tende bıraktığı davet:
Yeniden sevişme duygusu, günışığı
Oyalanırken pencerenin pervazında

Derinleşirken ahşap sessizliğin sihri
Arındırıyor susarak geçen zamanı da
Belki deli bir yağmur yağar birazdan
Dilimin ucundaki sözleri serinletir
Islak iki bulut oluruz ömrü uzatan

Aklı kamaştırın ne varsa kıpır kıpır
Sekiyor yaşamak dediğimiz atlasta
Usluca yer değiştiriyor ağır bir taş bile
Ey kalbim, unutmalsın dünü yarımı,
Ân, saklıyor öğrenebileceğin her şeyi

Ve hayat öğretirken sabah bilgisini
Zihnim çırpınırken aydınlığın, aşkın
İtiraz şeraresiyle, bahçede bir dalın
Çıt diye kırılıvermesi yahut başka bir şey
Hatırlatıyor: ölümcül koşunun bitişini

(Şairin yayıma hazırladığı Nidâ adlı kitabından)

ŞİİRİN KÖKLERİNE YOLCULUKLAR (8)

İsmail Mert BAŞAT

Karşılaşmalar (02)

Öyleyse, diye düşünüyorduk; nesnelere her karşılaşma, o nesneyle ilişkili eski im'lerin yinelenmesi kadar, yeni yeni im'ler de demektir. Bu ise mevcut im'lerin bir kısmının yinelenme yolu ile belleksel iz'e dönüşmesinin, bir kısmının ise yeni imlenişler nedeniyle değişime uğramasının yolunu açıyor olmalıdır. Hemen, hem her yeni im'in, hem de mevcudun değişiminin bir *aşkınlık* sağlamış bulunacağını altını çizebiliriz. İm'lerin yaşamın devingenliği içinde sürekli değişebilirliği, aynı zamanda im'lerin, nesnelere kendilerine ait özelliklerinin temsili ya da yansıması olmadığını, bizim o nesne ile *ilişkilerimizin* "bilme"ye gebe tikel bir anısı olduğunu ifade eder. Tikel olanın bütünü, üstelik değişken bir bütünü içinde taşıma girişimi ve gerçeğin kendisi olduğu iması, yol açtığı mesafenin, boşluğun, düşlem ve fantezi aracılığıyla doldurulması sonucunu da getirecektir. Bu çerçevede, iz ve im'lerle örgülenecek *imge*'nin (bu örgülenmenin nasıl oluştuğunu ayrıca tartışacağız) var olandan çok, *olmayan*'i, boşlukta kalanı kucakladığı belirtilmelidir. Bu nedenle de imgelemin iki ana boyutta, *imajinasyon* ve *fantezi* boyutlarında çalıştığı söylenebilir. Algı, nesneyi belli bir duyumun belirli bir izi olarak ve idealize ederek belleğe katarken, yeni im'lerin algı ve belleği imgelemede bir an içinde birleştiriverdiği görülür. Tek bir çağrı kodu, ya da aynı işi gören bir im, bellekte kat kat yatan iz'leri havalandırır, kanatlandırır. Bunlardan onlarca, bağlamları ölçeğinde, imgeleme dökülür: "çağrı" gerçekleştiğinde, onun sağladığı *dayanak* ile buluşup-dansetmek üzere. Yaratışın ve şiirselin bir momenti olarak. Öyleyse *dayanak* olan iz'ler değildir; yeni bir imleniş veya mevcut imlenişler arasından bilerek çekilip-çıkartılındır. Bu dansa katılan hiçbir belleksel iz, artık kendisinin tıpkısı kalmaz, başkalaşır; bundan böyle yeni bir çağrıya farklılaşan kimlikleriyle katılacaklardır.

Maurizio Ferraris, eski Çince *sôzô* sözcüğünden bahsederek bu sözcüğün aynı zamanda *imgelem*, *fantezi*, *düşünce* demek olduğunu aktarıyor. Bu ise bize, *duyusal* olan imlenişin, *maddi* olan düşünselin hem yolunu açtığını, hem de onu besleyip-desteklediğini anlatır. İz'in idealize edilmişliği ise iki şeyi birden ima eder: iz, duyumun özdeşi değildir; ikinci olarak iz'in idealizasyonu, soyutlama yetisinin de başlangıcıdır. Soyutlama ise bir açıdan, hem boşlukları da doluluk olarak tercüme etmek, hem de hakikatin devinimi karşısında yeni boşluklara neden olmak demektir. Çünkü bir nesneyle ilişkilendirmeden sağaltılan ve iz'leşmiş bir im, aynı nesneyle başka bir karşılaşmada yinelenmiyorsa, doğrulanmıyorsa nesnenin zihinsel kavranmışlığında (ve *töz*'ünde) bir kopma ve bir boşluk doğar. Yine, bir gerecin "parçalayıcı" imgesi, onun parçalamayı başaramadığı bir nesne ile karşılaşmasında da işe yetmezlik olarak yine bir boşluk yaratır. Bu ise, doğan boşluğu doldurabilecek yeni yeni nesnelere karşılaşmalara gereksinir. Tüm bunların sonucu, *Ben* ile canlı-cansız tüm varlıklar arasındaki sınırsızca ilişkilendirmeler ağı ve varlıklarla *birlikte* var olabilmenin sezgisel ilk bilgisi demektir. Yani hem toplumsallığın, hem de bugün romantik bir söyleyişe de dönüşmüş bulunan *doğa ile kardeşliğin ilk bilgisi*. En verimli, zengin karşılaşmalar ise, "iş" ekseninde belirir. Çünkü bedenün uzantısı haline gelen gereç (yani ben), üretimde birden çok nesne ile karşılaşır-kapışır. İş sonunda ortaya çıkan ürün ise, bu kapışmaların tüm özsel tarihini masseder ve her birini im'lemeye koyulur.

Öyleyse imge, salt bir nesneye ilişkin im'ler ve iz'ler hazinesinden örülmüş değildir. Varlıklarla ilişkiler ağının içinden belirebilir; o nesne kadar, başka nesnelere ilişkilerin im ve izlerinin zihinsel imleyişlerini de içerir; tüm bunların kurduğu bağlam adaları arasındaki bilinmeyen sularında, im ve iz bağlamları arasındaki boşluklarda belirir. Boşluk, "ad"landırmaların gerekçesi olur. Tam da bu noktada Heidegger, bize bir not uzatmaktadır: "Özsel açıdan gereç, 'bir şey için şey'dir. (...) 'Bir-şey-içinlik'in yapısında bir şeyin bir şeyi *imlemesi* yatar." Aklımızdan divit, mürekkep ve kâğıdın birbirlerini imleyişleri ve birlikte bir tümlüğü kurdukları geçiverirken Heidegger sürdürüyor: "... (bir gereç olarak-imb) çekiç nesnesine ne kadar az gözümüzü dikerek bakarsak, çekiç nesnesi ne kadar çok elle kavranarak kullanılırsa, onunla ilişki o kadar asli biçimde kurulu; çekiç ileyse, öyle (yani bir gereç olarak) ve sırsız olarak karşılaşırlar. Öte yandan bizatihi çekiçle vurmak, çekicinin spesifik 'elverişliliğini' keşfeder." "Gereçle münasebet içinde olma, 'bir-kez-içinliğin' imleme çokluğuna tabi olur." Peki, bir zanaatçının iğne-iplik gereci ile, hayvan derisi olan nesneyi/malzemeyi işleyerek bir ürün (eser) yaratması? Demek oluyor ki ürün (eser) deriyi imlerken yanı sıra keskiyi, deliciyi, iğneyi, ipliği de imler. Peki, im'lemeler bir ilişkiler ağı kuruyorsa, bu "imleme rabitaları" aynı zamanda bir "birliktelik" duygusu uyandırmaktalar kuşkusuz ama, her şeyin "aşıkâr"lığı durumunda, yani bir "doluluk" halinde bu *rabitalardan* söz edilemez ise; bu ilişki ağları ancak boşlukların varlığında kuruluyor demek değil midir? Boşluğu anlama ve adlandırma, varlık bilgilerinin kurduğu devingen dayanaklar arasındaki boşlukta beliriyor demek değil midir? "...bizatihi 'dünyayı anlama fenomeni'ni kavradığımız anda o, 'dışsal', formal bir tefsir oluvermiş olur. Bunun göstergesi, günümüzde bilmenin hâlâ 'süje ile obje arasındaki ilişki' olarak belirlenmeye devam etmesidir ki, bu belirlenme, Dasein ve dünya ile örtüşmez." Buradan, imgelemin arı zihinsel dilinin im'lerle, iz'lerle, düş'sel yorumlama, tasarımı ve adlandırmaları bir araya getiren yapısının, 'şiirsel dil'in kaynaklarına uzanan patikalarımızı olumladığımızı çıkarsayabiliriz. "Bir şeyi, başka şeylerle ilişkilendirme içinde ve boşluklar üzerinden görünür kılma." Şey'in, nesnenin "tözünü", "tinini" ele geçirip, aşıkâr etme. Şiirsellik çabası değil, *kendisi* kaçınılmaz olarak şiirsel.. M.Ferraris bunun "istemli tasarımlar ve istem dışı yanılısamlar" üzerinden belirlediğini işaretliyor. Yeni imlerin ve bellekte bağlamları içinde tutulmanın / olmayanın (nesnenin kendisi olmaksızın, maddenin izlerinin) imgeleme birlikte boşaltılması (imajinasyon) ve yeni yeni im'lerle hep birlikte yeni bileşimler, bileşimler ve bileşkeler kurmak üzere bağımsızlaştırılıp-özgürleştirilerek imgelemede işlenmesi (fantezi).. – ki, imgelemin bağımsızlaştırıcı-serbestleştirici bu özelliği, şiirin neden bir özgürleşme duygusu yarattığının bilgisini de içinde taşımaktadır-. Şiirsel'i kuran dinamikler, öyle anlaşılmalıdır ki, im'lerin, iz'lerin ve "ad"ların imgeleri nasıl örgülediği kadar, imgelerin nasıl *bir araya* getirildiği sorusunun da altından kimıldanmaktadır ki, kuşkusuz, bu da ayrı bir bahis. Çocukken baktığımız ve her devinimde özgürleşip-dağılan ve her kezinde renk ve biçimlerin farklılaşarak "büyülü" bileşimler oluşturduğu *kaleydoskop** metaforu, bunun ancak küçük ve basitleştirilmiş bir bölümcüğünü anlatabilir. Ama biz şimdilik, *Göğü Delen Adam* adının öyküsü ile yetinelim.

Göğü Delen Adam

Samoalılar doğanın tüm zenginlikleri içinde şen ve dingin, "Batı Uygurluğu"ndan irak, *sahici* bir hayatı sürerlerken bir gün pürüzsüz, masmavi ufukta beyaz, kocaman bir delik görürler. Korku ve şaşkınlık içindedirler: Gök, delinmiştir! Aslında gördükleri, Samoa'ya ilk misyoneri getirmekte bulunan bir geminin beyaz, dev yelkenleridir. Denizde ağaçtan oyulmuş ince kayıkları ile avlanıp, deniz ürünleri toplayan Samoalılar için "yelken", 'karşılaşılmamış olan'dır; bu nedenle henüz

YAVAŞ ŞEHİRLER

deniz mavi köpürür
ben sana...
bu kadar ince durduğuma bakma
seni oyunuma aldığım, can yeleği
diye sarıldığım söylenebilir, denizimi kaybettim
pencerelerimizi değiştirelim
kelime karnavalını bitiştiirelim
dağlar kamburunu çekiyor toprağa

istersen öteki şerit, istersen Bursa
istersen pencere önü bostanları
tohum ekelim saksıya
çimlenen soğanlar hep bizden
nane ekelim çiçek nakışlarından
istersen uçak yapalım havanın neminden
geçelim oyunun dışında kalan İzmir'den
aynaya bakınca çatıdaki kiremitleri görüyorum
kalp atışlarımı yakaladım öyleyse
yangın çıkıyor bedenimde
eksik konuşma benle
çatıdaki kiremit.. atlıyor kar olmak için
erimeyi göze almak gerek
bütün karlar gamzelere düşmek için

aklı cebimizden çaldılar, istersen Bandırma
sürüden ayrılanı kurt kapıyor
dünyanın renklerini görmeden yaşayan
biz değiliz, oysa!
kırılalım yavaş şehirlerde
beni oyununa al.. diyen biri var

bitki köklerini boğar, havanın neminden
bozuk paralar biriktiriyorum
buradasın.. ip merdivenle koşturdum emanet gözlerine

“Varolanlar hakkında hikâye ederek takrirden bulunmak başka bir şeydir, varolanları kendi varlığı içinde kavramaksa çok daha başka bir şey. Varolanları kendi varlığı içinde kavrama görevini icra ederken hem çoğunlukla kelimeler iktifa etmemekte, hem de ona uygun özel ‘gramer’ bulunmamaktadır.”
M. Heidegger

(*): Kaleydoskop: (Yun. *kalos*, güzel; *eidōs*, görünüm; *skopein*, bakmak) “Bir ucu buzlu camla kapatılan metal veya mukavvadan bir boru içine yerleştirilmiş aynalar aracılığıyla, boru içine konulmuş renkli küçük cisimlerin ve görüntülerin oluşturduğu çeşitli biçimleri gösteren araç, çiçek dürbünü.”

Kaynakça

Dictionnaire Larousse; Milliyet Y. C-4, 1994 İstanbul.
Erich Scheurmann; *Göğü Delen Adam Samoa'yu Anlatıyor*; çev. Erol Özbek; Ayrıntı Y.; 1993 İstanbul.
John Locke; *İnsan Anlağı Üzerine Bir Deneme*; çev. Vehbi Hacıkadıroğlu; Kabcacı Y. 2. bs.; 2004 İstanbul.
Martin Heidegger; *Varlık ve Zaman*; çev. Kaan H. Ökten; Agora K. Y. & Bahçeşehir Üniv. Y.; 2008 İstanbul.
Maurizio Ferraris; *İmgelem*; çev. Fırat Genç; Dost K.Y.; 2008 Ankara.

nesne de değildir; ama, işte gök delinmiştir ve ardından ‘öte’, kocaman bir beyazlık olarak görünmektedir. Gemi, yaklaştıkça hız keser ve yelkenleri inik olarak kıyıya yanaşır, demirler. Samoalılar gemiden inen adamı, onun “ele geçiriverdikleri” *tözü* içinde adlandırır: “Papalagi”; yani, *Göğü Delen Adam*. Bilinmez, bilinmezden gelmiş ve göğü delerek aralarına katılmakla aşınlaşmanın kapılarını aralamıştır. Bundan böyle karşılaşmalar içinde ‘tanışmalar’ geliştikçe, ilk imlenimin sağladığı köprübaşı üzerinden Onun varlığı da belirecek ve giz ile aşınalığın gerilimi içinden çevrimlenip-evrilen bir imgeyle örgülenecektir.

Yolculuk Notları

“.. ‘töz’ adını verdiğimiz ide, varolduğunu gördüğümüz ve kendilerini taşıyan bir şey olmadan varolabileceklerine inanmadığımız nitelikleri taşıdığı varsayılan ve bilinmeyen bir şey olup, bu taşıyıcılık ve dayanıklılık niteliğini imlemek üzere ona *töz* diyoruz. (...) Böylece *genel olarak töz*’ün bulanık ve göreliliği bizde oluştuktan sonra *tözlerin özel türlerinin* idelerini ediniriz; bu, deney ve insan duyularının gözlemlenmesiyle, hep birlikte buldukları saptanan ve bu yüzden de özdeğin içsel yapısından ve bilinmeyen *özünden* geldiği varsayılan basit ide bileşimlerinin toplanmasıyla olur. İnsan, at, altın, su ve benzeri idelere böyle varırız; (...) Demir ve elmasın gerçek karmaşık idelerini oluşturan şey, bu özdeklere gözlemlenen olağan niteliklerin bir araya gelişidir ve bunları bir demirci ya da kuyumcu, bir filozoftan daha iyi bilir; (...) cisimlerin bizdeki karmaşık idelerinde, kendilerinin yapılmış oldukları basit idelerden başka her zaman o basit ideleri taşıyarak onların varolmasını sağlayan bir şeyin bulanık idesinin de bulunduğunu unutmamalıyız; (...) Tikel cisim türlerini biz, zihnimizde, başka yoldan değil, böyle basit ide bileşimleriyle ortaya koruz; onların değişik türlerinin zihnimizdeki ideleri böyledir; onları başkalarına ‘adam’, ‘at’, ‘güneş’, ‘su’, ‘demir’ gibi özgül adlarla anlatırken de yaptığımız budur: dili anlayan herkes bu sözleri işitince, zihinde, olağan olarak gözlemediği ya da bu ad altında birlikte bulduklarını tasarladıkları basit idelerin bir bileşimini kurar; bütün bu idelerin, kendisi başka bir şeye bağlı olmayan bir bilinmez ortak özneye bağlı olduğunu kabul eder. (...) Her cisim kendisinde gözlemediğimiz güç aracılığıyla, ondan dolaysız olarak aldığımız basit ideleri üretecek güçte olduğu kadar başka nesnelere duyulur nitelikler aracılığıyla da, duyularımızı dolaylı yoldan etkileyen güçlerimizi görmemizi sağlar ve bunu, bu cismin duyulur niteliklerinin bizi dolaysız olarak etkiledikleri zaman olduğu kadar düzenli olarak yapar: örneğin ateşin rengini ve sıcaklığını duyularımızla dolaysız olarak algılarız; bunlar, iyi düşünüldüğünde, ateşin bizde ideler üretme gücüdür. Yine duyularımızla odun kömürünün rengini ve gevrekliğini algılarız ve bununla ateşin başka bir gücünü, odunun rengini ve katılığını değiştirme gücünü öğreniriz. Ateş birinci durumda dolaysız olarak, ikinci durumda dolaylı yoldan, bu değişik güçlerini bize gösterir ve bu güçlerin hepsine birden, ateşin niteliklerinin bir bölümü olarak bakarız ve onları ateşin karmaşık idesinin bir bölümü yaparız.” John Locke

“Varolanlar ne ise öyle varolurlarken bir şeye imlenilmiş olarak keşfedilirler. Varolanın kendisi ile bir şey arasında bir ilinti sözkonusudur. El-altında olanın varlık karakteri *ilintililiktir*. (...) El-altında-olanın varlığı olarak bizatihi ilintililik, hep ilintililik bütününe önceden keşfedilmişliğinin zemini üzerinde keşfedilmektedir. (...) Sözkonusu önceden keşfedilmiş ilintililik bütünü, bünyesinde, ontolojik bir dünya ilişkisini saklamaktadır.”

“..fenomen (yani kendini-kendinde-gösteren), bir şeyin müstesna bir rast gelme minvali demektir. Öte yandan *görünüm* ise, varolanın kendisinde bulunan ve var olan bir imleme rabıtasıdır.”

HAYATI ŞİİRLEŞTİREN KİTAPLAR, 9

Ramis DARA

Eyüp Yaşar'ın (1959) *Kimsesizlik İkili*'nden (1993) sonra yayımlanan ikinci şiir kitabı *Eşyanın Tabiatı*, biraz ismiyle müsemma bir kitap: Eşyalardan hareketle yazılmış şiirlerden oluşuyor. Her birinde 12'şer şiir bulunan üç bölüm, toplam 36 şiir. 36'nın özel anlamlarını ayrıca araştırmak gerekir mi bilmem ama, 12'nin çeşitli kültürlerdeki farklı anlamlarının yanında, hemen bütün kültürlerde bilinen en yaygın anlamı bir bütünü, tamamlanmışlığı dile getirmesidir. En bilineni de yılın 12 aydan oluşması.

Kitapta şairin eşyalarla ilgili genel gözlemleri, çocukluğundan başlayarak onlarla olan özel ve ailevi ilişkisi, hüznün ve belli belirsiz bir ince alay eşliğinde yalın birer anı tadıyla sunuluyor.

Köken olarak Arapçada "şey"nin çoğulu olan ve "şeyler, nesnelere" demek olan "eşya", günümüz Türkçesinde genel kullanım olarak "türlü amaçlarla kullanılan, insan yapısı, taşınabilir cansız nesnelere bütünü" demek. Buradan bakınca nesnelere mi kalıcıdır, insanlar mı tartışılabilir.

Bir ipucu mudur, kitabın sondeyi (epilog) konumundaki başlıksız şiiri "eşyalaşarak" sözcüğüyle bitiyor?..

Künye: Eyüp Yaşar, *Eşyanın Tabiatı*, YKY, İstanbul, Mart 2009, 52 s.

*

Mahir Karayazı (1980), *Yasak Meyve* dergisinin Mart-Nisan 2008 tarihli 31. sayısında yayımlanan "Ben O Uzak" şiiriyle dikkatimi çekmişti ilkin. "çünkü göğün yaprağıdır kuşlar / çünkü tanrının elinden kaçan uçurtmasıdır insan hem / çalıştığı piyanonun şeklini almaz mı yaşam / uyku ölümün balkonu değil mi" dizeleri ve şiirin bütününe yansıttığı genel hava ilginç, yetenekli bir şairi işaret ediyordu benim açımdan. Bu sebeple şairin yayımlanan ilk kitabı *Beş Taş*'ı heyecanla elime aldım.

Andığım şiirin yer almadığı ve sekiz şiirden oluşma kitabın ana izlekleri, aşk-ayrılık, anne-babayla ilişkiler, hayata tutunma çabası; şiirin dokusunu oluşturan ana karakterler, lirizm ve ince alay; şiirleştirme yöntemleri, tekrarlar, sıklıkla başvurulan yan yana üç nokta işaretli boşluklar ve kıvamında harf sözcük oyunları.

Kitaptan şu dizeleri alıntılanmak istiyorum: "attım dünyanın çikmş çivilerini / ayaklarımdan söküp kemiklerimi" (s. 56).

Bir de hakkında bir cümle söylemek üzere şu dizeleri: "çöpleri karıştırma / bölümünü kazandım mezarlık üniversitesinde" (s. 20).

Şiirin geldiği, doğduğu, çıktığı yerlerden biri de burası olmalıdır bence; acındırmaya yol açmayan alçakgönüllülük.

Kaleme "iğne", harflere "iplik", kâğıda "yara" (s. 27) olarak bakan şairin bundan sonra neler yazacağını merak ediyorum.

Üç noktalı boşlukları ve tekrarları abartmaması iyi olabilir desem, fazla müdahale yerine geçmez umarım.

Künye: Mahir Karayazı, *Beş Taş*, Komşu Yayınları - Yasakmeyve, İstanbul, Mayıs 2009, 64 s.

*

"Kabihat" sözcüğünü nicedir işitmediğimi, kendimin de hiç kullanmadığımı fark ettim biraz. Sonra bu sözcüğün bana, özellikle, ah güzelim anneciğimi ve Orhan Gencebay'ın bir şarkısını hatırlattığını. Sözcükler de süreç içinde gündemimizden düşebiliyor. Oysa "Hanım kırsa hamarat, hizmetçi kırsa kabihat" gibi hoş bir atasözümüz bile varmış.

Şu anda konunun ortaya çıkma sebebiyse, şiirleri çokluk *Dergâh*, *Kırklar* ve *Derkenar* dergilerinde yayımlanan **Furkan Çalışkan**'ın (1983) ilk kitabının adının *Kabahatler Kanunu* oluşu. Bunun şairin kendine özgü imgesel bir tamlama olduğunu sanmıştım ki meğerse, ufak tefek suçların düzenlendiği böyle bir kanunumuz varmış.

Çalışkan, İslami kesim içinde, biri İsmet Özel tarzı, boyuna sayıp döken, uzun uzun anlatan, diğeri Necatigil tarzı, tutumlu söyleyişten yana olan iki eğilimden ikincisi içinde yer alan genç bir şair ya da şair adayı. Mizahi ton da gözetilerek toplumsal ve

gündelik hayat eleştirisinin yapıldığı 23 şiirde karşımıza zaman zaman ilginç dizeler çıkıyor:

"On üzerinden sen veriyorum hayatıma" (s. 18), "Zamanında güzel bir kadıymış gibi / Battıyor güneş, ..." (s. 20), "Sözler tellere takılan kazak gibi" (s. 31), "Gözlerin sığınma talebimi reddedeli beri" (s. 47), "Nüfus memurunun yazmayı unuttuğu o harfizi / Hepsini bu" (s. 75), "Denk güçleriz uykudayken hepimiz" (s. 77). Bir de özlü söz: "Duvar yıkıldığında taşlar özgür kalır ama gidemez" (s. 31).

Bu parçaların en hoşunu bana göre, uykuda denkleşen güçler, en yanlış anlamaya yol açacak, şiir heveslilerini bayat sözler yazmaya itebilecek olanı da "Gözlerin..." diye başlayanı.

Furkan Çalışkan'ın zaman içinde iyi şiirler yazabileceğini düşünüyorum.

Ancak yayınevine eleştiri yönelmemek bir eksiklik olur:

"Bende" "Ben de" olacak (s. 8), "meridyende" "meridyen de" olacak (s. 24); "Gidipte" "Gidip de" olacak (s. 27), "Hatırlarmısın" "Hatırlar mısın" olacak (s. 37, aynı yanlış arka kapakta yer alan şiirde tekrarlanmış), "dimi" "değil mi" anlamında "di mi" yazılabilir (s. 56), "bulupta" "bulup da" olacak (s. 64), "efektlerde" "efektler de" olacak (s. 73).

Özel adların bazılarının büyük, bazılarının küçük harfle başlama, sonlarına gelen eklerin kesme işaretiyle ayrılıp ayrılmama karmaşası da bunlara eklenmesi gereken hatalar.

Çalışkan'ın kendileri kitaplaştıran şiir heveslilerinin kitaplarında rastlanabilen bu yanlışlara Profil Yayıncılık'ın dikkat etmesi gerekmez mi? Bu yayınevinin bir yayın yönetmeni, bir editörü yok mudur? Bastıkları "99 soruda nasıl Şoför olunur" değil, bir şiir kitabı!

Künye: Furkan Çalışkan, *Kabahatler Kanunu*, Profil Yayıncılık, İstanbul, 2009, 80 s.

*

Ali Aycil'in (1969) ilk kitabı *Arastanın Son Çırağı* 1999'da, ikinci kitabı *Naz Bitti* 2001'de yayımlanmış; her ikisi de ikişer bölümden oluşan kitapların ilkinde 25, ikincisinde 21 şiir bulunuyor. İlk kitaptaki şiirlerin birkaçı hece, kalanı serbest ölçülüken; ikincisinde bir şiir ("Uzak Şehirler İçin Uyku Saati") dışında kalanların tamamı hece ölçülü, görünüyor, tek tek saymış olmasam da.

Geri dönmesi imkânsız, unutulmaz zamanların, çocukluk, ergenlik yıllarının, sona eren ya da değişen geleneklerin, yeni yaşantılara uyum sağlama sıkıntılarının, değerbilmezliklerin, inceliksizlik şikâyetlerinin yansıtıldığı şiirler bunlar genellikle.

Ergenlik yıllarım dışında, 40-45 yıldır hemen hiç kullanmadığım, neredeyse anlamını bile unuttuğum, ama son yıllarda yaşadıklarımla hatırladığım "kalles" sözcüğüyle, yıllardır dilimden düşürmediğim "kardeş" sözcüğünü bunca güzel bağdaştırdığı için ilk kitaptaki "Kuru Kök" şiirinin bağımsız bitiş üçlüğünü şiir severlerle paylaşmak üzere buraya alıyorum:

"Ben çölsün sen de çölsün; unutmaya ey kurumuş köklerimizde diri duran kalleslik çünkü senle çok eski bir kovukta kardeşlik." (s. 30)

İkinci kitaptan da birer dize: "zamanın incelttiği zirhu deliyor bahar" (s. 18), "yağmur ruju okşuyor banliyöyü beklerken" (s. 22).

Hece ölçüsünden söz ettim ya bunu destekleyen unsur da şiirlerde, şiir geleneğimizde olduğu üzere, uyaklar. "saksılar / çocuklar" gibi gerçek anlamda uyak sayılması doğru olmayan örneklerin yanında bildik anlamda hoş uyaklar da bulunuyor şiirlerde ve bu durum şiirin akışını bozmuyor, belki de ille de uyak düşürmeye çaba harcanmadığı ve genelde de a-b-c-b şeklinde arada boş geçen dizeler de bulunduğu için. (Uyaksız şiirler de var bu arada: "Dağdeviren", ikinci kitap içinde.)

Ancak dizelerdeki hece sayısının eşitliği, hele de bunun 7+7=14 şeklinde duraklarla desteklenmesi, şiirleri okurken bir süre sonra tekdüzeleşen bir sesin kulağımıza dolmasına yol açıyor ve bu sesin sizi şiirin dışına sürüklediğine tanık oluyorsunuz.

Çocukluktan çıkma yaşlarımızda, şiire, aruz karşısında heceyi sevip savunarak ilgi duymuş ve bağlanmış biri olduğum halde.

Belki de günümüzde hece ölçüsüyle yazılacak şiirlerde tekdüzeleşen dış sesi azaltmak için hiç değilse ara duraklara (7+7, 4+4+3, ya da 6+5 gibi) yer vermemek gerekiyor...

ŞİİR DÜŞÜNÜRKEN

Şiir düşünürken – nedense
Kendimi hep yollarda buluyorum
Sormayın nereye gittiğimi
Avare bulut gibi rüzgârda
Dağılıp kayboluyorum

Şiir düşünürken – çok zaman
Aşk aptalı oluyorum
Çıkıp geliyor eski sevgililer
Hepsi kızlık çağında, turfanda güzel
Götürüp gökyüzü altına
Hepsiyle sevişiyorum

Şiir düşünürken – bilmem neden
İyimser ütopya kuruyorum
Herkesi yetiyor kendi ekmeği
Dağ köylerinde Nâzım okuyor çocuklar
Motorları maviliklere sürüyorum

Şiir düşünürken – ne tuhaf
Sanki Gılgamış oluyorum
İngeler ormanında sorgularken kendimi
Yeni bir anlam ararken hayata
Ölümsüzlüğü buluyorum

Fatma Çolak'ta bir de sanki gözlem eksikliği mi söz konusudur nedir?

“Aradım, gülhatmi ve zencefil satılan dükkânlar müflis” (s. 54) diyor bir şiirinde; tam tersi oysa; sağlığa yararlı bitkilerin kullanımı günümüzde bir furya halinde yaygınlaştı. Zencefil eskiden kurutulmuş kök ve en çok toz halinde güçlkle bulunabilirken, günümüzde taze kök olarak bile Anadolu'yu kaplamış halde, dünyanın öbür ucundan soluk soluğa koşup gelerek.

“Hangi bankta sabahlar mor erguvan kokusu” (s. 64) dizesindeyse erguvanla leylağı karıştırıyor olmalı; erguvan mor açmadığı gibi kokmuyor da; ama erguvanla leylağı karıştıran şair sadece Fatma Çolak değil günümüzde. Ayrıca bana “Biz şiirsel bir kokudan söz ediyor, imge kuruyoruz...” da diyebilirler.

Güzel bir dizeyle ayrılalım, her şeye karşın, herhalde açıklamalı adı “Fatma'nın Şiirleri” demek olan bu ilginç kitaptan:

“dokun. sümbüller de dokunur kupkuru topraklara” (s. 73).

Şairin ve okurların izniyle, bu da benim özelim olsun: “bir yağmur çağrışımı diye koştum kitaplara” (s. 90).

Künye: Fatma Çolak, *Fe Şiirleri*, Ay Vakti Kitap, İstanbul, Nisan 2005, 96 s.

*

Nigar Okyay'ın (1975) iki bölüm halinde sunulan 40 şiirden oluşma ilk kitabı *Sus Dağı* bana biraz meselesi olmayan bir kitap gibi geldi. Şiir olarak da, kötü değil; ama iyi de değil. Bu kitabın yayıldığı havzadan parıltılı bir şiir çıkmaz sanıyorum.

“oluyor diyorsun oluyor incirler / aramızdan ılık sütü akıyor yazın” dizelerini alıntılar istiyorum kitaptan sevdiğim dizeler olarak; ama aynı şiirin içlerinde “üzülme kıymetlim, üzülme zarifim / biz gene minir nuretin dinleyelim / bir tatlı huzur almalara gidelim” gibi bir bölüm çıkıyor!

Künye: Nigar Okyay, *Sus Dağı*, Mayıs Yayınları, İzmir, Kasım 2006, 80 s.

Ali Ayçil, çoğumuz gibi klasik kültürle yetişmiş olmasına karşın kendisini çağdaş ve çağcıl beğeniyle de beslemiş bir şair; bu kitabından sonra *Dergâh* ve *Kitaplık* dergilerinde yayımladığı şiirlerinden okuyabildiklerimin hepsi serbest ölçüyle yazılmıştı.

Kapağında biri büsbütün, diğeri yarı-yanmış, kapkara ve yarı-kara iki kibrit çöpünün bulunduğu ikinci kitabın adı da olan “*Naz Bitti*” şiirinde, pek çok bitişin yanı sıra geleneksel çıkışın, hece şiirinin bitişi de imleniyordu belki de, farkında bile olunmadan...

Künye: Ali Ayçil, *Arastanın Son Çırağı*, Şûle Yayınları – Merdiven Şiir Kitapları, İstanbul, 1999, 55 s. ve *Naz Bitti*, Şûle Yayınları – Merdiven Şiir Kitapları, İstanbul, 2001, 62 s.

*

Zeynep Arkan'ın (1975), üç bölüm halinde sunulmuş 18 şiirden oluşma ilk kitabı *İkrar*'ı; yarışmacı duruştan uzak duran kadın ruhunun, donanımlı bir bünye içinde de yer alıyorsa, daha doğrudan, daha lirik, daha içten, daha hayata değen bir şiir yazabileceğini düşündürdü bana.

Bazen ince, bazen çata pat, özellikle kaba alayla da pekâlâ hoş şiirler yazılabileceğini gösteriyor sanki kitap.

Sezai Karakoç, Edip Cansever, Cahit Zarifoğlu, Turgut Uyar gibi şairlere göndermede bulunulan kitabın adını oluşturan sözcük, Türkçede İslam'da imanı tarif ederken, “dil ile ikrar kalp ile tasdik” şeklinde geçer. Kitapta da başka bağlamda da olsa, “*İkrarı bitmeyecek dilin, kalbin dediği bitmez*” (s. 58) dizesini görüyoruz.

Yılanın yol alışını gösterir gibi iki satırda dağınık harflerle yazılmış “*yılanın konuştuğu kendi kuyruğu*” (s. 24) ifadesi biçim olarak da içerik olarak da ilginç.

Kitaptan başka alıntılar ve bunlarla ilgili birer cümle:

“*orduevine giremem bir kalbe girerim ordu gibi.*” (s. 36).

Türkiye koşullarında trajik ve güzel bir dize bu. Ama bu durum için her kesimin kendi özeleştirisini yapması gerektiğini, orduyu ithamın tek yanlı bir bakış olduğunu belirtmeme de izin verilsin lütfen.

“*seninle ben ikimiz / arasından kelimelerin geçmediği iki ağız / ortasından sanki işgal ordusu geçmiş bir toprağız*” (s. 48). Aşk gibi nefretin, nefret gibi aşkın tanımı mıdır bu?

“*kahpenin dümeniyle yaşamının seyirinde / namerde mert der miyiz ölse onun yerine*” (s. 64). Bu kitaba ve şairine yakıştıramadığım, çünkü kitabın ruhuyla bağdaşmayan ifadeler sayılmalı bunlar bence, özellikle de ilk sözcük.

“*artık bulgur yok, el değmemiş ekmek / iyilik dolu şişe suları var dostum / dostluk yok, bilardo var / birbirine çarparak yuvarlanan...*” (s. 27) Gelecek kuşakların ilk iki dizede ifade edilen anlamı artık hiç kavrayamayacağını sanıyor ve hüzüleniyorum...

Zeynep Arkan'ın, kitap sonrasında dergilerde okuyabildiğim şiirleriyle değilse bile, ileride yazacaklarıyla, daha iyi şiir kitaplarına imza atacağını umuyorum. Bunun için atraksiyon kadar, düz bölümlerde de biraz, rafineleşme çabası yararlı olabilir kanısındayım.

Künye: Zeynep Arkan, *İkrar*, Ebabel Yayınları, Ankara, Kasım 2006, 80 s.

*

Fatma Çolak'ın (1977) ilk kitabı *Fe Şiirleri*'nde dört bölüm halinde sunulan 54 şiiri okuyunca günümüz şiir coğrafyasının hangi bölgesiyle bağ kuracağımız konusunda zorlanabilirsiniz. Çünkü dışında biraz şiirler bu coğrafyanın, daha doğrusu biraz dünün coğrafyasıyla ilişkili şiirler bunlar. 1950-80'lerin küçük bir parantezi, yeni-gelenekselci Hisarcı şairleri düşünün, üzerine biraz dinsel ve kadıncıl duyarlılığı ve günümüz kent yaşamının bazı yansımalarını ekleyin, ortaya çıkan karışım, bu kitabı tanımlıyor gibi biraz. Akım, takım, moda dışı kalış; çocukluk yıllarımızda muhtemelen hepimizin okuduğu basit, melodram şiirlerinin geliştirilip, olgunlaştırılmışı. İle de günümüz şiir dünyasından bir referans vereceksek, belki de Abdülkadir Budak'ın Kayseri-Malatya yıllarında yazdığı, hece ölçüsü çevresinde dönenen şiirleri düşünebiliriz.

Buraya kadar, Çolak'ın şiirlerini değerlendirmeye-eleştirmeye değil; betimlemeye-konumlandırmaya çalıştım. Ancak bu kültürel bağlamdan, süreçten vazgeçilmez bir şiirin de zor çıkacağını söylemek gerekiyor sanıyorum.

Böyle bir şiiri başarıyla yazmak gerçekten de zordur.

BİR HALEF-SELEF MESELESİ

Sina AKYOL

Cahit Sıtkı Tarancı 1931'de Galatasaray'ı bitirince, babasının isteği üzerine Mülkiye Mektebi'ne girmiş. Dört yıl sonra bitirmeden ayrılmış. Bu kez Yüksek Ticaret Okulu'na yazılmış. Bu sırada açılan bir sınavı kazanarak Sümerbank'ta memur olarak işe başlamış. Bir yıl kadar memurluk yaptıktan sonra, öğrenimine *Sciences Politiques*'te devam etmek üzere Paris'e gitmiş. 1940'ta Fransa'nın Almanlar tarafından işgali üzerine Paris'ten ayrılarak bisikletle Lyon'a, daha sonra Cenevre'ye geçmiş. İsviçre'de kısa bir süre kaldıktan sonra Türkiye'ye dönmüş (1940). Bir süre memleketi olan Diyarbakır'da yaşamış. 1941-43 arası, askerlik... Sonrasında, ticarethanesini ve evini İstanbul'a taşıyan babasının yanında işyerinin ticari defterlerini tutmaya başlamış. Fazla içki içmesi yüzünden babasıyla tartışarak evden ayrılmış. Beyoğlu'nda bir pansiyonda kalmaya başlamış. 1944'ün sonlarında Ankara'ya gitmiş, çevirmen olarak Anadolu Ajansı'na girmiş. 1945, Cumhuriyet Halk Partisi'nin açtığı şiir yarışmasında "Otuz Beş Yaş" adlı şiiriyle birinci olduğu yıl. Daha sonra Toprak Mahsulleri Ofisi'nde çalışmaya başlamış. *Oradan da Çalışma Bakanlığı'ndaki çevirmenlik kadrosuna geçmiş.* (Altını ben çizdim, S.A.) Toprak Mahsulleri Ofisi'nde ne kadar süreyle çalıştığını ve *Çalışma Bakanlığı'na hangi yılda geçtiğini kesin olarak bilmiyorum.* (Altını ben çizdim, S.A.) Ama bu bilgileri aktardığım "Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi"nde (YKY), Cavidan Hanım'la 1951 yılında evlendiği yazılı. Aynı kaynaktan şunları da öğreniyoruz: 1954'te hastalanıyor. Kısmi felç sebebiyle konuşamıyor ve hareket edemiyor. Bir süre İstanbul'da Nişantaşı İşçi Sigortaları Hastanesi'nde yattıktan sonra doktorların tavsiyesi üzerine götürüldüğü Diyarbakır'da bir yıl kalıyor. 1955'te yeniden Ankara'ya getiriliyor. Arkadaşı Samet Ağaoğlu'nun yardımlarıyla 6 Eylül 1956 tarihinde Viyana'ya gönderiliyor. Ne var ki son durağı oluyor Viyana.

Bu kez de Cahit Sıtkı Tarancı'yla 1951 yılında evlenen Cavidan Hanım'ın kem talihine bakalım: Evlendikten üç yıl sonra felç gibi ciddi bir hastalıkla karşı karşıya kalıyor. Dahası iki yıl sonra eşini kaybediyor. Cavidan Hanım için, pek de gün yüzü görmemiş bir hanımefendiymiş demekte, sanırım herhangi bir beis yoktur.

İşbu yazının giderek Cavidan Hanım'ın yörüngesine girmeye başladığı herhalde belli olmuştur.

Yıl 1956... Ordonat yüzbaşı Orhan Akyol binbaşılığa terfi ediyor. Ne var ki orduda kaldığı süreyi yeterli görüyor. Yüzbaşılığı sırasında bir dönem devam ettiği Ankara Hukuk Fakültesi'nden hocası Prof. Cahit Talas'ı ziyaret edip derdini anlatıyor. Dönemin Çalışma Bakanı Cahit Talas, öğrencisini, Çalışma Bakanlığı'na bağlı bir genel müdürlük olan Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Emlak Şubesi'ne 'şef' statüsüyle atıyor.

Kıtadan taze çıkmış Orhan Akyol'un, 'mevzuat'ı öğrenip mahcup olmamak adına, evinin salonundaki yemek masasında, sabahlara kadar çalıştığını iyi hatırlarım.

Cavidan Hanım'ı mı?.. Tabii ki unutmadım, döneceğim.

Orhan Akyol, 'şef' olarak girdiği Sosyal Sigortalar Kurumu Emlak Şubesi'nde, kısa denebilecek bir süre içinde,

sırasıyla 'müdür yardımcısı' ve 'müdür' olmuştu. Bendeniz mi, arada bir, güzel bir odası vardı, "küçük bey" olarak, ziyaret ederdim kendisini. Cavidan Hanım zaman zaman müdür odasına girer, 'muayyen' açıklamalar eşliğinde elindeki imza dosyasını babamın önüne sürer, babam evraki incelerken bana döner, "Hoş geldiniz küçük bey" derdi. Besbelli ki, kimliğine-kişiliğine güvenilir, eski bir memurdu Cavidan Hanım. Tarancı'yla, şairin aşağı yukarı 1946-54 arasında çevirmen olarak görev yaptığı Çalışma Bakanlığı'nda mı tanışmıştı acep?

1965-66 ya da 67... Sık olmasa da arada bir, tanıdığı ve değer verdiği dostlarını evine, akşam yemeğine davet ediyor babam. Sofra diğer akşamlara oranla daha bir başka ışıldıyor elbet. Annemin hazırladığı yemekler Yeni Rakı ya da 'Tekel Birası' eşliğinde yenirken sohbet de koyulaşiyor.

(Böyle akşamlardan biriydi, henüz 'müdür muavini'ydi babam, evimizin konuğu Sosyal Sigortalar Kurumu Emlak Şubesi'nin 'müdür'üydü. Ali Rıza Bey'le Orhan Bey dertleşiyorlardı. Diyordu ki Ali Rıza Bey: "Kızım var mı derdin var Orhan'cıgım; duymuşsundur elbet, tutturdu bir *Niksar'ın Fidanları*, o sahne senin bu sahne benim, düpedüz şarkıcı olup çıktı kız!" Ayla Dikmen'den söz ediyordu baba Ali Rıza Bey.)

İşte döndük, Cavidan Hanım'a.

Eşiyle birlikte, benzer bir sofrada, babamın konuğuydu. Sonradan öğrendiğime göre annemi tembihlemiş babam; yemek boyunca Tarancı'dan katiyen söz edilmeyecek! Ben mi, hiçbir tehlike yok bende, çünkü Cavidan Hanım'ın Tarancı'nın 'dul' eşi olduğunu bilmiyorum.

Anneme yaptığı tembihe rağmen ağzından kocaman bir "de" eki kaçırmıştı babam. Cavidan Hanım'ın ikinci eşiyle ilgili olarak, yemeğin ilerleyen saatlerinde, demişti ki masaya: "Biliyor musunuz, beyefendi de (altını ben çizdim, S.A.) şiir yazıyor." Hiçbir şeyden haberim olmadığına göre, aslında masaya değil, yalnızca anneme yapılan bir açıklamaydı bu. "Aaaa, rastlantıya bakın, ne ilginç" gibilerden bir şeyler gevelemişti annem. Gerek babamın o kocaman "de" eki, gerekse annemin şaşkınlığını sahici bir biçimde ifade etmiş olması, bir halef-selef durumunun altını yeterince kalın çizgiyle çizmek değil miydi, şüphesiz öyleydi ve Cavidan Hanım'la eşinin odağında oldukları kısa süreli bir sessizlik, mutlaka yaşanmıştı o gecenin sofrasında.

Kırdığı potu gidermek amacıyla olsa gerek, "Bize birkaç şiirinizi okur musunuz" diye sormuştu babam. "Memnuniyetle" diye yanıtlayıp eklemişti 'beyefendi', "fakat hiçbir şiirimi ezberden okuyamam." Devam cümleleri ise sahiden de şaşırtıcıydı: "Siz oturadurun, ben bir koşu gideyim, evlerimiz çok yakın, şiirlerimi alıp geleyim." (1)

"Aman lütfen, size bunca zahmet vereceğimi bilseydim teklif dahi etmezdim" gibilerden bir şeyler söylemişti babam, ne var ki şiirlerini ille de okumak isteyen bir kişiye kabalık etmek de istemediği için, yelkenleri suya indirmiş, "Hay hay, sizi sabırsızlıkla bekliyoruz" türünden zarif bir cümle kurup geçici olarak uğurlamıştı 'beyefendi'yi.

Az maz değil, epey sonrasıydı, geldi 'beyefendi'; şiirlerini okudu, tabii ki takdir edildi, tabii ki kutlandı, hatta kısık sesli alkışlar eşliğinde teşekkür de edildi kendisine.

"Yahu Orhan'cıgım, kimdi o 'beyefendi' diye soracak olsam, soramam! Üç ay sonra geleceğim yaşa, otuz bir yıl önce geldiğinde çekip giden Orhan'cıgım yok ki sorayım, "beyefendi"nin kim olduğunu. Anneme sordum, hatırlayamıyor adını, zaten o geceden sonra bir daha görüşmemişler.

BU YAZININ EKI

Yıl 2006... Tarancı'nın doğup büyüdüğü evi - Diyarbakır'daki Cahit Sıtkı Tarancı Müzesi'ni- geziyoruz; ben, eşim ve kıymetli arkadaşım Fahim... Etrafımızda bir yağın çocuk, 10-15 yaşları arasında... Her biri de diyor ki, "Size burayı anlatabilir miyim?"

Ey bilmeyenler-görmeyenler, sizlere Tarancı'nın doğup büyüdüğü evi; Cahit Sıtkı Tarancı Müzesi'ni yani, anlatabilir miyim?

Ev dediğime bakmayın, ev dedikleri tek olur, Tarancı'nın doğup büyüdüğü ev, dört tane. Her biri iki katlı. Her biri, bir kare oluşturucasına birleşmiş diğeriyle. Kareyi oluşturan dört ev, doğal olarak kuzey-doğu-güney-batı yönlerine bakıyor. Geniş aile ha bire ev değiştiriyormuş meğer; ilkbaharda başka ev, yazın kuzeye bakını, sonbaharda diğeri, kışın ise güneye bakını! Birbirine bitişik olup kare oluşturan dört ev, avluya bakıyor. Ortada bir süs havuzu. Arta kalan alan ise küçük çiçek tarhlarıyla bezeli. Mekânı korumakla görevli güvenlik elemanı mı, hem kelepçe, hem cop, hem de tabanca taşıyor belinde.

Dönelim 10-15 yaşları arasındaki çocuklara: "Size burayı anlatabilir miyim?" diyordu ya her biri, biz de "Anlatma!" diyorduk ya, biz öyle dedikçe, ille de bahşiş kapmak peşindeki yavrular, "İngilizce anlatayım, Fransızca anlatayım, Almanca anlatayım, Japonca anlatayım" diyorlardı ya, "Anlat haydi" dedim birine, diğeri hemen çekildiler, meydan benim 'seçtiğim'e kaldı. Öncelikle üstünü başını çekiştirip düzeltti evlat, sonra, kısa bir süre, gözlerini yumdu, hızlı bir dua etti belki de içinden, ardından, fal taşı gibi açıp gözlerini, selamını da eksik etmeyip başladı anlatmaya, ciddiyetle dinledik. Anlattıkları bitince ekledi: "Şimdi de şairin "Otuz Beş Yaş" şiirini okuyacağım sizlere." Okudu. "Dante gibi ortasındayız ömrün" dizesini de okudu elbet. "Ülen kerata" dedim, "kimmiş bu dante, onu da biliyon mu?" "Tabii ki biliyorum" dedi, "büyük İtalyan şairi Dante!" Şaşırılmış gibi yaptım, "Peki ne arıyor bu şiirde gâvurun İtalyan'ı" diye sordum, billahi anlattı meseleyi.

Bilmeyenler için, bu çocukların kimler olduklarını da anlatabilir miyim?

Aklımda yanlış kalmadıysa, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, okullardaki öğretmenlerden aldığı bilgiler doğrultusunda, kentin en uyanık evlatlarına, turist milletine anlatılacak şeyleri öğretmiş. Dahası, o öğrettiklerini, dört yabancı dile çevirtmiş ve o çevirileri ezberletmiş bir güzel. Sınırlı sözcük sayısı ile da olsa, İngilizce, Fransızca, Almanca ve Japonca, anlatıyorlar Cahit Sıtkı Tarancı Müzesi'ni size. Evlerine ekmek götürüyorlar yani.

(1) Bir dize: *Şurda otur, suyu seyret: ben gül alıp geleceğim.* (S. Akyol, "Bir Bıçak ki: Sarı Saplı Arabesk", *Haytalarla Hatmiler*).

Değerli şairimiz
Kemal Özer'i
(1935 - 30 Haziran 2009)
yitirdik.
Şiirimizin başı sağ olsun,
-Akatalpa

Veysi ERDOĞAN

ÖLDÜRMEYECEKSİN

onlar'a, o yokluk makamına

! alnımın çatısına yazıyorum el yazımla mührümdür
! kitaba dil basılan bu kubbede sema yoktur
! duvar, dua, gözyaşı; günah yüklü bir tablodur sadece
! nafile taş susmak yalan dökmek yas inlemek
! siyah okunmuş bu zamanda beklemek nafile
! odur gittikçe batıyor kalp ziftleniyor
! odur dünya bir mezarlığa doğru gidiyor
! benimse içim susuyor aklım üşüyor benim
! kalkmalıyım artık gitmeliyim kendi cesedime
! her kefenin *âh*ı bir ömrün günahı kadar

Salih MERCANOĞLU

MİA

aşk değilse
akşamdır.
bir çiçek karanlıkta
ötekini görür mia!

yaprağına düşen şems'i
şems'e dönen yaprağı
gördüğü gibi...

görür,
gözleri koku
koku pervane.

aşk değilse,
akşamdır
sana akşam oldum mia!

İzzet GÖLDELİ

CHE İÇİN

yolu gösterir
kurşun

bağlar
alışkın elleriyle
nefesi

özlemin
serper tohumunu

-hazırız
toprak yol
al götür ölüyü

GECEYİ TOPLA...

kıyıya vuran dalgaların ucunda
oynayıp duran ömürden
çırpınıp duran çocuk kaldı

can havliyle bağıra çağıra uyandıkça
üstümde yarım gecenin siyahlığı

ne kaldıysa suya bırakıyorum son rüyam
bırakıp gitti yağmur kesildiğinde
avucuma aldığım sözcükler neye yarar

geceye girmek isteyen sırasını beklesin

sarıçay dibinde bahçe damında yıkık
ömürüm bekliyorum daha gelecek
kalktım sol yanağımı polise uzattım

ne zaman taksimden geçsem aynı acı
dar sokaklarda kaybolmuş dünyanın
peşinden gittim kendimi vurdum

söğütler çınarlar arasında ev
evin her odasında aynı yalnızlık
insanın insana uzaklığını ne giderebilir

kadın yarım geceyi hatırlamıyor ne yapsın
kalın dudaklarındaki yarayı öpersem
iyileşecek diye kabul etmiş bir kere

herkes kendi yalnızlığından başlasın
bir yerden saçlarını kes pencereyi kapat
kediye balkona çıkar masa öyle kalsın

sabahtır kim kimin gecesine ortak
yatılı misafirlerin hepsi buyursun
lambayı söndür suyu kapat geceyi topla

gökte yıldızlar nereye giderse gitsin

geldiğim her evden toplandım çıktım
odaları bilmem pencere ne yandıydı
masa buradaydı sandalyeler yanında
duvardaki resimler duruyor saksı nerde

uzayıp giden sözcükler seninle doğdu
bağırıp duruyorum seninle ölecek!

8 Mayıs 2007

RUMÎ

elleri nasır tutar ahalinin karnaval sonrası
ruh üşür yalancı şafak geçince
kâr hanesi boş kalır
tüccar bu bazara koşar yine de

bir dem aydınlatır
güneş Keyhüsrev'in kâşanesini

BALABAN'IN ANLATTIĞIDIR

*“simurg, kuşların gönüllerinden sabrı ve
kararı aldı. aşkları birken yüz bin oldu.”
feridüddin-i attar*

nereye tutunsam bir yangın artığı
bir bahar eskisi hangi kadını öpsem

kınsız yatağan ve sinsi bıçak dünyasında
bana aşkı anlatma ey sararmış kitap
mürekkep kurur, sular durulur
gün ayazında çırpıplak kalırsın

ben bir ses arıyordum ey eski zaman yazıtları
ey tirşe gölgeler
sustu mu çağlayacak, korkutacaktı tiranları

mezmurlar sussa ne başlayacak ki ardından
hiçbir şeyse kabulümdür
kabulümdür ancak uğultulu bir sessizlik

yârim benim kanayan yerim,
benim ağrıyan yerim.
ne adanmışsa sana söküp at
at ki kuzgunlar üleşsin

yatırlardan korkmayasın diye
çaputlar bağılıyorum o bilge ağaca
günü görünce sevinmek niye
niye umutlanmak denizin kokusuyla

çılak ayaklı nebilerin ak sakalları vardı
onlar korurdu taşlanmış mukaddes fahişeleri
çiçekli evlerden ve çıkırlıklardan ve kuyulardan önce
yaban hayvanlar şehirlere küsmemişken daha
her gün bir efsaneye gebe, her an ilahi bir müjdeyken
söz kirlenmeden önce ve ses burulmadan önce
seviştim ahitlerden sakince çıkıp gelen fahişelerle
fahişeler kana kesmiş birer ucube doğurdular
ve rivayet odur ki adsız tanrılar emzirmektedir onları hâlâ

DENİZDEN ÇIKMAYAN MİDYE

*Dağların üstü İzmir
Bir martı gökyüzü değiştiriyor*

insanlar yeryüzüne dağılıyor
kendini yüzüne asıyor adam
koyu bir aydınlıkla başlıyor gün
insan aklından terliyor

sözüm bu
üzerime giyindiğim.

denize büyürken su
kıyısında İzmir
yaşlı bir balıkçı.

Musa ÖZ

YORULMA BANA

Kırık kalpli sonbaharın yol sonlarında
Ocağı külle, avlunun terini soğut

Dalgın bir yola çıkar telaşlı pazartesi

Okur her bir öyküyü, göğü yürüten ayaklarım
Cebimde beyaz uğurlaması annemin

Pencerelerin annesi, yaz desenli kilimi

Bir dalgınlık, ovaların çoğaldığı usulca
Devinir kâğıdın üzerinde bir söz

Kırlar yaşadım, ömrüm rüyasız gezdi

Tümceleri uzamış gençler gider sokaklarda
Elleri kanayan kızlar

Kız, oyalandığı çağında, rüzgâra doğru

Yorulma bana, bağlar bahçeler beklemez sabahı
Kuşlar bilir gökyüzü ne kadar

Bir karganın güzelliği eller geceyi

Gül sonunu yürüdüm, sel yatakları yorgun
Bir sudur yan tarafım, su evin sözü

Ellerime hatıra bul, yolları büyüteyim

Serap Aslı ARAKLI

AŞKIN KARŞILIĞI YOLLAR

T. A. 'ya

dökülen her mısra en beyaz sayfa yaşamında
aralık sabahı ardına bakmadan yürüdüğün yollar
ipe assan kuruyacak ümitlerin ortasında
içinden doğru bana uzanan faili meçhul yangınlar

bir el daha oynayalım kazanacak gibiyim
sarı kapaklı kitap mor terlik bu tekdüze yaşam
gitmekle bitiremediğimiz yalan konuşmalar
ellerin bilinmez bir gezegenin dağ kıvrımları

sen şimdi git ben yalnızlık okurum sensiz
bir kalk düdüğü iki postal bu yeşil cennet üstündeki
bakma bana hayatını anlamlı kılan her şey gibi
gözlerin bir ayrılığın en kesici nedeni

içimde uğuldayan yengeç yüzgeci
bilmezsin bir garip olurum şiirden
yüzyılın aşkı mı hani
çok şükür hâlâ sağlamım

(26 Aralık 2008)

Bilgin ADALI

KÖÇEKLEME

Şiirin uç noktasında bir köçekleme,
“Bir dost ölmüş,” dediler
sola attım adımlarımı.

“Bir bebek doğmuş,” dediler,
yine soluma yöneldim.
Sonra durdum.
O da ölecek elbette.
Bir bebek doğmuşsa
onun hakkı değil mi
dilediği ölümü,
atacağı adımı seçmek?

Cayırıtılı bir fren sesi geldi yoldan.
Kucağında anasının
bebişi ölmüş.

Bebekler ölmemeli
değil mi?

Ama ölüyorlar.
Hep ölüyorlar.

Gökhan ARSLAN

BİR RESMİN ANLATAMADIĞI

gökhan göçer için...

protez bir aile albümünde
uzaklara çevirirken platin bakışlarımı
kemik unundan bir hayatı anımsatıyorsun bana

saçlarının arasında gezdiriyorsun şehrinin

kalbinden akan suyu göremiyor hiç kimse
ne de körlüğe uzayan bir alınganlık bu
duman rengi bir güvercinin ayağına bağladığın

toprak o anda başlıyor derdini anlatmaya

oysa o kadar zamansız bir duruşun var ki
ölüm bile unuttur inceceği istasyonu
hafıza öğle gezmelerine çıkar

bir çita hızıyla koşarsın kendi peşinden

şimdi mecnûnî bir kumulun sırtına binmiş
yorgun bir çöl gibi kaçıyoruz ya aradenizlere
ağaçlar da göçer iğdenin kadife sesiyle

sızılarının üstüme yıkar aşınmış kaleleri

şiiir sussun, sen köy masalları anlat bu akşam

Cihan OĞUZ

Şiirin Dörtüncü Koşusu

. İki aylık *Kirpi Şiir* dergisi (seçkisi mi deseydim) ilginç ve okuru zorlayıcı tasarımıyla dikkat çekiyor. (Ben seçkiyi bir türlü açıp da okuyamadım, klâsik sayfa düzeninde değil. Sonunda iç içe katlanmış tüm sayfaları bir defada açıp, geniş bir havuz buldum karşımda.)

Kirpi Şiir'i her sayı ayrı bir editör hazırlayacak. İlk sayının editörü Salih Aydemir.

Dergide yer alan A. Barış Ağır, soyadı gibi ağır bir şair. 1984 doğumlu. Temmuz'da *Varlık* dergisinin Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri'nde şiir dalında birinciliği açıklandı. Oradaki "Şarkı" adlı üç bölümden oluşan şiiri -ilk bölümün finali dışında- çok ustaca. Finalde yer alan "*yaşam ne kadar kısa / ne kadar uzun / gün gündün öte yoksunluğumuzun*" dizeleri çok sıradan. Oysa üçüncü bölümdeki -gerçi şairimiz şiirlerin sıralamasını II'den başlatmış. Bu durumda IV. Bölüm demek daha doğru- dizeler sarsıcı:

"odaların anılarıyla kırdığımız papatyalar
açılan kapılardan
sesini yükseltmiş biraz"

A. Barış Ağır'ın *Kirpi Şiir*'de yayımlanan "Bu Yaz" adlı şiirinde ise ayıklanması gereken tekrarlar var. "*Bu yaz çok kavga ettim*" dizesinin üç kez yer alması şiirin uyumlu akışını dizginliyor. Çok matah bir dize olsa belki idare ederdi, ama hızı tökezletiyor sanki.

Şairimizi bundan böyle merakla izleyeceğim, hepimiz gibi. *Varlık*'ın Temmuz 2009 sayısında İbrahim Halil Baran'ın "Ud / Nafile" adlı şiiri ilginç:

"ilk söz:
bahtını ölümlere aç /
bağışlanmış bir at gelecek kapına..."

Nilay Özer'in "Ey Külünden Doğmanın ve Acının Yeraltı" adlı şiiri Gazze'de yazılmış. "*Kalmak dediğin ne ki har ile hile*" diyor. Onda da at imgesi var: "ben toprağın sırrına dönerim yalnız ona / atının gözünden su içen sineklerle."

Mehmet Erte'nin "Yalnızca Parmaklarını mı Oynatacaksın" şiiri ise dergideki en ilginç şiir. Erte, "*Duygu bana Tanrım / sözcükler arasından bir bilek için*" dedikten sonra, şapkasından tavşanı çıkarıyor:

"Serçepermağ, gözler, liralr, korku biraz
Az sevgi, az nefret, az cesaret
Haydi gayret
Başkaları orda sen burda olmaz
Bir çizgin varsa uzatmalısın
Yalnızca parmaklarını mı oynatacaksın
Al sana kalkılacak bir ayak
Uygun adım yürüyemiyorsan aşkla koş
Ha biletleli ha biletsiz
Nasibimiz kesildi nasıl olsa
Kalmadı artık yiyecek ekmeğimiz
Döl kurudu rahim yolunda."

Varlık'ta Behice Tezçakar'dan vurucu dizeler var:

"damarlarımdan kıskıvrak yakalayan katilim beni
[bırakmadan bırak

Ya da bırakma çünkü ben seni kendimden önce, senden
[önce,
hayat nedir ölüm nedir bilmeden önce sevdim"

Heves'in Temmuz 2009 sayısında Nazmi Cihan Beken'in "Marx'ın I-Pod'unun Sekizinci Şarkısı" adlı şiiri çok hoş: "*Bazi suikastlerde babamın parmağı öne sürülür*".

Birhan Keskin'in "Jospi" adlı şiiri ise aslında yüzleşmenin acı çığılığı:

"Bu dünyada insan dediğin ikiye ayrılır Jospi
Bir: Ayrıldıktan sonra hiçbir şey olmamış gibi
Davranan medeniler; Bir: Atlarına davranan
barbarlar. Onlar atlarını çöle, topuğunu dikene sürerler.

Bilesin, Sultan Sazlığı'nda boynu eğri bir kuşun
ince boynuna yediği kurşun gibi hainiz hepimiz."

Devşirme Şiir

. Belki ben yanılıyorum, kim bilir: Artık hayatta olmayan veya Türk/dünya şiirine damgasını vurmuş bir şair üzerine yazılan (devşirilen demek herhalde daha doğru) şiirlerden hiç hazzetmiyorum. Şiire ilk başladığım yıllarda, biraz "vefa" duygusunun dayattığı mahalle baskısı, biraz da "yeniyetme" bir şaircik olmanın dayanılmaz nahifliğiyle elbette ben de o tuzağa bir-iki kez düştüm. Ama çabuk sıyrılmasını bildim. Bir kez, sevilen bir şair üzerine yazılan şiirde en bariz yanlış, kendi yaratımıza o şairin dizelerini ulamaktır ki, bu başlı başına özgünlüğe gölge düşüren ilk basamaktır.

Bir şair, bir başka şairin dizeleriyle oynayıp, ona kendinden de kırıntılar katarak niçin bir şiir oluşturmak ister ki?

Bu, olsa olsa *şiişsel masturbasyondur*. Bilinçaltında, hem muhatabımız olan şairi, hem de kendimizi okur ve şiir dünyası nezdinde kabul ettirme güdüsüdür. Etik olarak yanlışlığı tartışılabilir belki, ama poetik açıdan tam bir bozgun serüvenidir.

Bu tür gayretlere her zaman rastlamak mümkün. Son iki örnek ise *Sözcükler* dergisinin Temmuz-Ağustos 2009 sayısında yer alan Nilüfer Altunkaya'ya ait "Düş Sanatı" ve *Varlık*'ın Temmuz 2009 sayısında yayımlanan Gökhan Arslan'ın "Turgut Uyar" şiiri.

Nilüfer Altunkaya, 21 dizelik şiirinde neredeyse felsefe, resim, şiir ve yakın tarihi bir çırpıda özetleyivermiş! Şiir, "*nietzsche deccallar yığar önüme / deniz gezmiş devrime koşar her sabah*" gibi son derece basit, hiçbir şiişsel altyapı ve birikim taşımayan, şiir dünyasını merak edip de ilk adımı atmaya hazırlanan acemilerin kaleme alabileceği dizelerle başlıyor. Atlattığınızı sanıyorsunuz ama kâbus ilk ikisinden beter dizelerle devam ediyor: "*kadıncıl bir sevdıyla gülümser roza / sartre varoluşsal bir kaygıyla düşünür*".

Altunkaya'nın şiiri şu talihsiz dizelerle bitiyor:

"nâzım aragon'la karlı kayın ormanını yürürken
kim bu silinişte bağıra çağıra filizkırın fırtınası'nı okur
yoruldum sevgilim içimin şiirini söndür"

Şairin yorulduğu kesin; bu korkunç şiiri iki ayda tamamlayabilmiş.

Allah başka zeval göstermesin!

Gökhan Arslan'ın da aynı hataya düştüğünü görüyoruz. "Turgut Uyar" adlı 26 dizelik şiirde Uyar'ın şiir kitaplarının adlarına tam 12 yerde atıf var. Bereket Gökhan Arslan nispeten deneyimli bir şair de fazla "soğuk duş" yaşamıyoruz. Ama şairin özgün dizeler yaratıp yaratmadığını takip ederken, Turgut Uyar'a sık sık yapılan atıflar yüzünden dikkatimiz dağılıveriyor! Hele hele dört dizede 7 kez Uyar'ın kitaplarının adı geçince, "el insaf" demekten kendimizi alamıyoruz:

“şimdi toplandılar
gelip oturdular göğe bakma durağında
arabistan, incir, tütün ve dîvan
katlandılar gecenin arz-ı halîne”

Şairlerimiz alınmasın, ben bu tür şiirsel tercihleri “bilgiçlik taslama” olarak görüyorum. Ne dizeleri yıllar sonra bir başka şairin dizelerinde yeniden canlandırılan şairlerin buna ihtiyacı var, ne de özgün söyleme susamış okurun.

Amiral Battı

. İki haftalık bir tatil yaptık Didim’de maaile. Kızım Gizil yüzmeyi öğrendi (ben hâlâ bilmiyorum). Aynı zamanda gazeteciyiz ya, gündemden kopmamak için mecburen her gün basını izledik. İzlemez olaydık! Türkiye’nin “en büyük gazetesi”, çalışanlarının ve patronlarının deyimiyle “amiral gemisi” *Hürriyet*’teki bir dizi yanlışı ve potu gördükten sonra, medyanın ne durumda olduğu bir kez daha kafamıza dank etti. Sonra olayın nedenini biraz biraz anladık. Meğer gazetenin Yayın Koordinatörü (yazar Elif Şafak’ın kocası) Eyüp Can olmuş! Öyleyse, bu kadar bariz hatalar zinciri ya kasıtlı olarak yapılmıştı (Malum, Eyüp Can “*Fethullahçı*” olarak biliniyor; gazetede gizli bir el kendisine “soğuk duş” tattırmak istedi zaar) ya da Eyüp Can’da iş yoktu.

İkinci olasılık daha yüksek görünüyor; çünkü anacağım hatalar zinciri gazetenin daha sonraki nüshalarında hiç düzeltilmedi. Yani kimse hata yaptığının farkında bile değil!

“Amiral gemisi” bir gazetede ki bu akıl almaz hataları özellikle belirtiyorum ki, ara sıra edebiyat dünyasına burnunu sokmaya çalışan aklıevvel köşe yazarları nasıl bir camiada soluk aldıklarını bilsinler, hadlerini fazla zorlamasınlar.

Tarih, 27 Haziran Cumartesi. *Hürriyet* Gazetesi Başyazarı Oktay Ekşi “Meşru Müdafaa” başlıklı yazısında, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı’ndan söz ederken, adını Cengiz Aykut Güven olarak anıyor. Oysa savcının adı Aykut Cengiz Engin. Aykut ile Cengiz yer değiştirmekle kalmamış, sonuna da Güven diye bir soyadı uydurulmuş. Oktay Ekşi hafızasına o kadar güveniyor ki, yazısında geçen tek özel adı bile yanlış yazıyor. Muhtemelen eski siyasetçi, rahmetli Aydın Güven Gürkan o anda kafasında çağrışım yaptı.

İşin hazin yanı, ertesi gün veya daha sonra bu yanlış düzeltilmiyor. Zaten Oktay Ekşi de *yıllık izninin bir bölümünü* kullanmak üzere yazılarına ara veriyor!

Bitmedi. Aynı gün, üstelik Oktay Ekşi’nin sütununun tam yanındaki sayfada, üstelik şair Özdemir İnce’nin “Fotokopinin fotokopisinin fotokopisi” adlı yazısında, İçişleri Bakanı Beşir Atalay’ın adı *Besim Atalay* olarak geçiyor. Anlaşılan amiral gemisinin yazarları isimler konusunda çok savruk. Özdemir İnce de, muhtemelen 70’lerdeki Ecevit iktidarının Maliye Bakanı Besim Üstünel ile karıştırdı!

Bu iki yanlıştan bir gün önce ise, *Hürriyet*’in manşetinde, Gebze’de tecavüz edildikten sonra öldürülen İtalyan sanatçı Pippa Bacca’nın ömür boyu hapis cezasına çarptırılan katilinin adı *Murat Karakaş* olarak yazılmış. (İç sayfada Murat Karataş olarak doğrusu var)

Bitti mi? Hayır. *Hürriyet*’in 28 Haziran Pazar günü, yani hemen bir gün sonraki nüshasının birinci sayfasında yer alan “Bir medyaya bir siyasete” başlıklı manşet haberinin daha ilk spotunda, “*Erdoğan, İstanbul İKP İl Kongresi’nde şu mesajları verdi...*” ibaresi yer alıyor. Böylece Başbakan’ın parti değiştirdiğini, AKP’nin İKP’ye dönüştüğünü öğreniyoruz! Ak Parti mi, AKP mi tartışmasında (bence haklı olarak) birincisini tercih edenlerin, “*Yaa, gördünüz mü? Ak Parti demezseniz, işte böyle şapa oturursunuz!*” diye kıs kıs güldüğünü görür gibiyim! Eh, Başbakan’ın Fazıl Hüsnü Dağlarca yerine Faruk Nafiz

KARADUL

düşüyor antenin gölgesi çatı penceresinden tavan arasına, aşkımızın gizemli, dağınık yuvasına. ahşap pervaz, çemberin merkezinden geçen çap gibi iki eşit parçaya ayırıyor gölgeyi. kiremitler üzerinde kalıyor diğer yarısı, gizlemek için martı pisliklerini, sinek leşlerini. içerde, öğle güneşi kırıntılarıyla parıldaayan örümcek sarkaçları, toz kümeleri, yalnızlık eskileri... ve sen! ince, uzun bacakların, yumuşacık karnın, karnında atan yüreğin, tüylü, karanlık burun deliklerin... geçiriyorsun ansızın enseme oynak pençelerini. çırpınıyorum can havliyle:

öp ve öldür beni! öp ve öldür beni!

zaman akıyor. kirişe dönüşüyor pervaz, teğet geçmek için çember gölgeyi. koyulaşan karanlıktan anlıyorum, atmaya kıyamadığım şu hantal gitarın gittikçe kalınlaşan belinden, taş bebeklerin, şamdanların hayalet görüntülerinden... birazdan antenin çukur göbeğini yıkayan güneş çatıdan incek, gece kelebeklerinin kanat seslerine bırakacak yerini. işte, başladı baş dönmeleri, terlemeler, deri döküntüleri... aşk mı? göğüslerinin ucunda imdat düğmeleri! ölüm: damaksız ağzının zehirli sütleğeni! martıları kovuyorum, çekiyorum perdeleri:

öp ve öldür beni! öp ve öldür beni!

İnceburun, Mayıs 2009

Çamlıbel’den şiir okuduğu bir yanlışıklar atmosferinde, gün gelir o yanlışı sizi de bulur.

Tüm bunları didik didik edip sıraladığıma bakıp da, o güzelim tatil boyunca “*medya detektifliği*” yaptığımı sanmayın sakın. Sadece tüm bunların hepsi üst üste geldi ve ben de, mal bulmuş mağribi gibi, edebiyatçılara, şairlere ve aydınlara burun kıvrımayı maharet sayan medya düzeninin cehaletini ve yetersizliğini sergilemek için bir fırsat yakalamış oldum.

Tabii *Hürriyet* gazetesi elemanları yeni Yayın Koordinatörü’ne sadece bu tatsız şakaları yapmadı. Eşi Elif Şafak’ın son romanı *Aşk*’ın üç ayda 200 bin satarak, bugüne kadar o süre içinde en çok satılan Türk romanı olduğunu belirten bir de haber yarattılar birinci sayfadan! Bu yağcılığa imza atan ise ne yazık ki bir şair: Sefa Kaplan. Kaplan’ın haberine (daha doğrusu yorumuna) göre, Elif Şafak, böylece, Nobel ödüllü yazar Orhan Pamuk’un *Yeni Hayat*’la yakaladığı 120 binlik rekoru da hayli geride bırakmış!

Körlerle sağırlar, birbirini ağırlar!

Ya da medyada yeni bir oyun: Amiral Battı!

Kalbimi Çizen Dizeler

. “Ölümün sessizliğe itirazı yok / ama kalanların yokluğa bir sorusu olmalı” (Enver Topaloğlu, “Uzun Eylerle Nereye”, *Kirpi Şiir*, Sayı: 1, Nisan-Mayıs 2009)

**Edebiyatta şenlik ateşleri: Eylülde büyük sürpriz!
Bekleyiniz!**

-Akatalpa

HEPHAİSTOS

“Ne mutlu. Aşkını tamama erdirenlere...”

Dedim ya, gökten düştüm. Uyurken Aphrodite'nin köpüklü yatağında. Ateştim, sakatlandım. İndim ta demirciler çarşısına. Genç bir Kadın arayacaktı beni. Güzel ama kekeme, zalim ama ölümlü biri. Gelirse bu seyirlik postu ona verin, soğuyunca da, şu hırlayan döküm şiiri:

o teni dalayan kutup soluğu değildi
kalktığınız uykulardan
o cana kurt uykusu düşüren değildi
yattığınız tanrılardan

size mutluluk diledik ve bol şans
ona bağışladık utançsız bir yaz
parçalarken içinde birbirimizi
kutladık dans eden kızı ve anneyi

biz ölü kurtlarız onun içindeki
aç kurtlarız biz içinizdeki

HEKTOR

(Özer Aykut'a...)

“Bir göçün sesini, sahibine taşıyan karınca...”

Kamburuna tırmanmış. Gene de. Sokağı göğsüyle iterek ilerleyen ağbicum. Nereye? Dalgaların. Sürüklediği. Evimiz. Şu tarafta şimdi. Yıllarca. Başkasının kenti için savaştın. Seni. Sadece kendinin kulesi. Namuslu adamı. Güzelleştirdi acı. Bu. Bu işteki fark. Aramızdaki.

Ah! İmla. İşte ben de teslim oldum. Küreklere yapışan parmaklar gibi. Rüzgârsız. Havada. Bileğindeki korkuyla. Yüzmeye mi? Kesmeden mi ellerimi?

PARİS

“İnsan teninin yumuşak pragmatizmi”ne...

Çamura. Saplandı kayığım. Dönemiyorum geriye. Evimin. Burnumda tütü bacası koca bir yaz. Ardıkuşu yardım et! Güzel böcek yardım et! Limon kabuğu yardım et! Uykumda rüzgâr görünen, dağ çileği yardım et! Kutbun fareleri, sinekleri, çiçekleri. Düşümde kül olan orman... Ben. Çaresizliğinizin dili. Kâtabiniz. Parmaklar küreklere asılır. Denizler kanar. Boşuna. Düzensiz kırımın sesiyle akıp geçiyor zaman.

– Demirci tanrım! Kurtar ellerimi. Tek tanışmışsın sen. Çok uzadı bu defin töreni. Omurgasız kaldı etim.

– Yaratma. Anımsa. Dinle çamuru. Uzan. Uzan... Mucize. Gelirse bir kez daha. Kendi ayaklarıyla.

KOKU

unut diyorsun her şeyi
zihnini boşalt ve boş tut
senin uykun benim uykumdur
uyu ve beni rüyanda uyut

geceleri kimıldamamalıyım
sen uyuyorsun
bir put gibi durmalıyım
senin gibi

unut diyorsun her şeyi
biraz düşünme ve uyu
senin uykun benim uykumdur
şimdi uyan ve elimden tut

seni koklarken
yalnızca seni koklayacağım

bu ne demek bilmesen de

Fatih Buğra YENER

İKONA-ORİONA

“opal orion'a...”

gün geceye dönüyor

büyüyor sunak dolunayı
büyüyor tanın bakır erguvanı

ışın ve ırmak filizleri içinde
iki yalnız geyik
kalkerli toynak döngüsünde
yitiyorlar

kor-kunç kıvılcım ve dore delta
bekler onları

buzul haleleri
zaman gözcüleri serin yıldız uykusunda
beliriyorlar yaldızlı sancaklarıyla

sunulmuş bedenler
zehirli tozlar
kirli adak sularına karışıyor

çatalı otların
gümüş buharına karışıyor
dağınık av hayvanları yalnızlığı'm

-opal turkuaz ve kuvars yanığı-

(aynı renk)

buğu-ulak tanrısına
iki güvercin kanatlanıyor
zıt kutuplardan

bir orman
bir başkasına fısıldıyor
kıskaç yalnızlığını

SINGİR BAŞKENTTEN BİLDİRİYOR

Ali SINGİR

Meğer insanın yazısının yayımlanması ne tuhaf şeymiş. Herkesin yazımı okuduğunu ve yüzüme anlamlı anlamlı baktığını düşünür gibi olmaktan kendimi alamadım uzun süre. Bu saçma ve sapık bir duygu olsa gerekti ki, doğrusu yazımı kimsenin okumamış olduğuydu. Hatta dergiyi çıkaran muhterem zevatın bile. Nereden çıktı bu dersiniz, şundan derim ki, kendilerini e-mail bombardımanına tuttum; yazımı yayımladığınıza göre beğendiniz mi, başka yazmamı ister misiniz, yazdığımı tepki veren oldu mu hiç, ilh... Çölde fırtınalar esti, dünyanın bir ucunu çekirgeler istila etti, bilmem şu kadar insan doğdu ve şu kadar insan öldü, dergiler, kitaplar, şiirler, hikâyeler, romanlar yayımlandı, seslerin, gürültünün, müzik dedikleri sistemli türlü gürültünün haddi hesabı yok, bana cevap veren yok, 'kırıldım, küstüm, gücendim', iyice içime çekildim, üç gün çay ve su içtim, lokma boğazımdan geçmedi, iyi de oldu bir iki kilo verdim, sonraki birkaç gün bildiğimi bulduğumu kör boğazıma tıktım, evde değil ferah ferah yaşamamı, nefes alıp vermeme zorlaştıran gazete, dergi ve kitapları kucak kucak çöplüğe taşıdım.

Ne oldu, bütün çeri çöpü hortumlayıp götüren belediye temizlik görevlileri, benim değerli varacağımı taşımaya tenezül etmediler, eyvah ki eyvah, mahalle sakinleri çöp adam, evinin çer çöpünü sokağa mı taşıdın diye başıma çökecekler diye ödüm koptu, bir şafak vakti, müminler sabah namazı için uyanmadan, benzin döküp hepsini yaksam diye geçirdim içimden, sonra ak pak niyetimi polise anlatamam, mahalleyi kundaklama girişiminden hapsi boylarım diye korktum ve bilin bakalım ne yaptım, nereden bileceksiniz tabii, evden kaçtım.

Çocukluğumun geçtiği başkente geldim, yaz tatili diye kendini Ege-Akdeniz kıyılarına vuran kuzenimin boş evine kapağı attım. Ooh kuzenimin bilgisayarını da elimin altında, birkaç tanıdığa hemen internet üzerinden birkaç mektup döşendim, dergiye de üç beş adet; ııh, öldür Allah, yanıt yok. Ha, sokağa bıraktığım evrak harmanından türeyen bir gelişme var mıdır diye gazeteleri, haber sitelerini de inceledim birkaç gün boyunca.

Sonra dedim ki kendi kendime, işte gözetlenmiyormuşsun, işte dinlenmiyormuşsun, oğlum işte kazanmıyormuşsun, var mısın yok musun kimsenin umurunda değilsin. İçimi kesif bir yokluk duygusu kesti ki kendimi Ankara caddelerine dar attım.

Bir süre sonra bitap bedenimi yeniden kitaplar, dergilerle lebalep dolu, yıllar boyunca başkente her geldiğimde uğramadan durmadığım kitapçıda bulmaz mıyım! Hay Allah, yine ne yapmıştım? Varlığımı yeniden bir nâra mı atmıştım?

Derken kendimi birdenbire yeniden iyi hissetmeye başladığımı, damarlarımın genişlediğini, kanımın rahatlıkla akmaya başladığını, göz karartımın geçtiğini, baş ağrımın dindiğini fark ettim. Bütün şiir, edebiyat, sanat dergilerinin son sayılarını kaldırdım tezgâhtan birer birer; birkaç gün simit ekmele, çay ve çorbayla idare etme pahasına, birkaç günlük harçlığımı orada bırakıp yeniden yeğenimin evinin yolunu tuttum.

Hızla kaldırdığım dergilerden biri yeniydi, hatta adı da *Yeniyazı*'ydi. Bütün hepsini bıraktım, baştan sona bunu okudum. Eskiden her dergiden en çok birkaç yazı, birkaç

şiir, varsa bir iki hikâye okumakla yetinirken, nasıl olduysa bu *Yeniyazı*'yı tepeden tırnağa okuyuvermiş ve içinde bulunduğum atmosferi iki günlüğüne unutuvermişim.

Parmaklarım bilgisayar tuşlarına koşunca anladım ki meğerse ben bu dergiyi, gizli bir emelle, onu tanıtan bir yazı yazar mıyım gibi zavallı bir umutla okumuşum.

Lakin bu defa içimin kararmasına izin vermedim, perdeleri aralayıp içeriye aydınlığı buyur ettim, yaldırı yaldırı yazmaya başladım... Akatalpacılar yayımlamazsa, birkaç dergiye abone olur, onlardan birine yollarım, dedim kendi kendime. Sevgili Büyük Usta Sait Faik, beni affet, senin şu meşhur cümleli sana bırakarak, yazmasam olmayacaktı, dedim...

*

Yeniyazı iki aylık bir "kültür ve edebiyat dergisi". İlk altı sayısı fanzin olarak çıkmış. Dergiye dönüşen temmuz-ağustos aylarını kapsayan I. sayısı tam 96 sayfa. Bir "Çerçeve" konusu var: Seyhan Erözçelik; bir de "Atölye" konusu: Akvaryum.

Allah Allah, Seyhan Erözçelik'i anladık, iyi de olmuş, ama bu akvaryumun işi ne edebiyat dergisinde demeyin hemen siz de benim gibi; gelecek sayılarda da önce "kambur", sonra "hamur" konusu işlenecekmiş. Hamur'u ironi anlamındaki humor diye okumayın sakın. Hamur, basbayağı hamur. Una su katılarak ekme yapılır ya hani.

Hepimiz destek oluruz da inşallah *Yeniyazı*'nın ömrü vefa eder ve o da bizlere başka "-ur"lu atölyeler hediye eder. Onur-nur, okur-kur... aman Allahım, Türkçemizde "ur"la biten ne çok terim varmış!

Şu geçici gurbetliğim biter de sağ salim şehrimle evime avdet edersem Hececiler kralı eski şair arkadaşşıma, ur'lu kafiyelerle uğuldayan, şöyle dört başı mamur, 32 kısım tekmi birdestan bir destan çatırıp bunu bu genç arkadaşlarımızın dergisine yollayarak esaslı bir katkıda bulunuruz diye geçirdim içimden.

Şaka maka ya yâran, bu dergi vallahi epey kafamı karıştırdı, ama bir taraftan da hoşuma gitti. Demek ki kafaların karışması da iyi şu sıcaklarda, sıcaklığı biraz daha artırıyor, kıvamımıza yaklaşıyoruz. Kıvam gibisi var mıdır?

Hüseyin Meme, Ramazan Parlador, Yavuz Türk, Volkan Hacıoğlu, Cihat Duman, Erkan Irmak, Hüseyin Kaptanoğlu, Bahadır Sürelli, Can H. Türker ve Musa Uysal komutasında, imeceyle yola çıktığı anlaşılacak bu seyahatin uzun sürmesini isterim. Ancak bizde âdet şöyledir: Bir süre sonra sapır sapır dökülmeler başlar, biri ikisi zaten işin eksendir; iş büsbütün onların ya da sonradan peydahlanacak bir iki kişinin omzuna çöker. Böyle birileri çıkmazsa öldür Allah yürümez. Çünkü burası burasıdır. Buraya da haksızlık etmeyelim ama. Muhtemelen dünyada da böyledir bu durumcuk. Ülke ülke gezip istatistik mi tuttuk?

Bunca mugalatadan sonra *Yeniyazı*'da şiir ve yazıları bulunanların adlarını derç edelim önce şu aziz bilgisayar ekranına, oradan da kâğıda. Şairler: Tozan Alkan, Ahmet Ada, İhsan Topçu, İsmail Cem Doğru. Jean Daive (Çev. Zeynep Oktay), Lâle Müldür (S. Erözçelik dosyası içinde), Seyhan Erözçelik (iktibas), Kaan Koç, Can. H. Türker, Mustafa Berkay Işık, Mehmet Fatih, Ralph Waldo Emerson (Çev. Volkan Hacıoğlu), Gayr-i Mümeyyiz (Akvaryum dosyası içinde), Nurullah Kuzu, Nur İpek Önder, Gökhan Arslan.

Yazarlar: Serdar Soydan, Gökhan Arslan, Ramazan Parlador, Şeref Bilsel, Bâki Ayhan T. (son üçü S. Erözçelik dosyasında), Erkan Irmak, Bahadır Sürelli, Ahmet Mithat (iktibas), Musa Uysal, Yavuz Türk, Akın Çınar, Raif

YÜZÜMÜN KOKUSU

*Orda çürümüş kavunları düşündüm
baş parmağından eksik pabuçları.
arkasına doğru büyüyen bir gidişle
yüzümü yırttuğım kokuları bütün.
bıçağın durduğu orada.*

Sel olup kalktığında bir kabir
adamlar camilere salâlar koştururdu
ben beklerdim kurumuş sidiğimle.

Mevsim neredeyse cumartesi olurdu
annemin kısa Maltepe'si
oyunlar arasında
uzun
tüterdi.
bütün topları, çişleri bütün
kaçırıp beklerdim işte.

Haftasonları özensiz ağlardım
yanlış iliklenmiş gömleğimin altında
annem kısa şortlar yakardı.

Böyle kirası aksamış dünya yürüdüm
kavunları yürüdüm, tabutları da.
ne yandıysa dumanına yetiştim.

yüzümü geçmiş küllerle ovmuştum.

Kadıoğlu (son beşi Akvaryum dosyasında), Hüseyin Peker, Hüseyin Alemdar, Cihan Duman.

Hepsi iyi hoş da, şu İki Hüseyin'in ne işi var burada demeyin. Peker ve Alemdar Hüseyinler edebiyat camiasının jokeridir. Nerede bir ihtiyaç hasıl oldu, Hüseyinler hemen oraya damlar, Hızır aleyhisselatü vessalam gibi imdada yetişirler. Büyük Hüseyin yani Peker, dergileri yazacakmış her ay, Küçük Hüseyin yani Alemdar da, dergiye yeni şairler sunacakmış.

Alemdar Hüseyin aynı zamanda sinemacıdır babadan, öyle çıkarırım yazdıklarından, kendisini tanımam etmem, yeni yetenek sunma yeteneğini köreltmemek için yeteneğini biraz böyle değerlendiriyor olmalı.

El-hak ki Alemdar'ın dergide sunduğu genç yetenekler de yetenekliler maşallah, iyi şiirler yazmış görünüyorlar. Ben bu şiirden pek anlamasam, yüzyıllar içinden ağlayıp, çağlayıp, dağlayıp, bizi derin daüssılaya bağlayıp gelen Divan Edebiyatından on yıllardır virgül sektirmeden, her zaman aynı nefesleri rikkatle aynı harfler arasında alıp vermeye bilhassa dikkat göstererek ezbere okuduğum şiirlerin üzerine gül koklamamak için şu modern ve postmodern çağ şiirine mesafeli dursam da.

Şimdi ister misiniz ki *Akatalpa* yöneticileri, aralarında da bolca şair var zaten, şiirden anlamadığımı açıkladığımdan dolayı yazımı çöpe atsınlar. Olmaz demeyin, internette de çöp kutusu var biliyorsunuz. Ama ben de madem şunca yıl sonra böyle haldırı haldırı yazmaya giriştim, artık günümüz şiiri denen laf harmanıya aramdaki mesafeyi rüzgârda savurmalı, hatta uygun kıvama erıştırıp bunu buhar etmeliyim. Bu şiirler bana yürüyüp gelemeyeceğine göre de ben bunların hanelerine ziyarete gitmeliyim.

Aha da bir ilk adım, birden şu dikkatimi çekti ki, affedersiniz, *Yeni yazı* şairlerinin babalarıyla sorunları var sanki. İlk şair Tozan Alkan da son şair Gökhan Arslan da babalarıyla didişiyorlar ki ne didişme, okumak gerek!

Ayağım yerden kesilmeye başladı, ben bu sularda yüzemem, yâr yâr aman!

Gelecek ay anneleriyle didişen hanım şairlerin bulunduğu bir dergi bulmayı ümit ederek, burada ya da *Yeni yazı*'da görüşmek üzere, şimdilik bana eyvallah...

Diyecektim ki, eklemeliyim; niye dergileri hep överek tanıttığımı sanıyorsunuz, sempati ağımlı genişletmek ve sıkıştırsam oralarda da yazmak için elbette...

Yalnız bir övdünüz mü, bir de, hayır sövme dövme değil, nasıl desem, biraz ısıracaksınız. Diyeceksiniz ki dergilerde iktibas, şimdi alıntı diyorlar ya, makbul değildir, sakın ha bunu çoğaltmayasız. Bir başkası da, bir imza bir sayıda ancak bir defa buluna.

Sırası gelmişken, lafı da gediğine koyalım: Bu durum, *Akatalpa*'nın da baş sorunu, nasıl görmezler! Eyvah ki eyvah, sular iyice kaynayacak, kıvam diye tutturmuşken, ortalık buhara kesecek...

Nasıl desem, hem ön sayfada adınızın baş harfleriyle, yazılar yazacak, hem de içerde açık adınızla şiir kitaplarını sıraya diyeceksiniz: Aktır karadır, aktır karadır...

Derhal ve sırayla, kitapların içine bakmadan, hak geçirmemek için içerdeki şiirleri bile okumadan, birine ak diğerine kara, birine ak diğerine kara, bir ters bir yüz, bir ters bir yüz... deme hakkaniyetini gösterecek bir şiir teştimanı bulunmalıdır bu dergide, Sıgır kulunuzun görüşüne göre.

*

Hamış: Müjde sevgili okurlarım, yazımı internetten derginin adresine yollamıştım ki hemen aynı gün beni sevindiren, biraz da şaşırtan, bir cevap aldım. Kehkekek:

Sonunda başardım mı ne?

Üç kişiden dördünün şair sayıldığı güzel ülkemizde, avam yerine konmamak için kimsenin yazı yazmak istemediğini, esasen ikili imzaya da bunun yol açtığını, bu yoklukta benim yazımın da abdurrahman çelebi yerine geçebileceğini, ama tek koşullarının bu ayki yazımın başlığının yukarıdaki başlık olmasının rica etiklerini yazmışlar.

Doğrusu neden böyle bir istekte, istek de değil dayatmada bulduklarımı anlayamadım ve perişan oldum önce. İçimden geçen ilk duygu, bırak şu yazarlık hayalini, çek kuyruğunu gitsin, şunca yıl yazıp yayımlamadın, neyin eksikti, 30 mektubuna cevap vermiyorlar, 31.'ye de şart koşuyorlar şeklindeydi.

Aradan bir iki gün geçince yumuşadım, ben de az kelam etmemiştim arkadaşlara, ayrıca elbet onların da bir bildikleri, belki de uğurları, totem saydıkları davranış biçimleri vardır dedim kendi kendime.

Yahu, ben başkentte misafirim; bildiğiniz gibi aslen İzmirliyim, diyemedim bu yüzden. Sonra, bir meşhur olayım, bu hesaplaşmaları o zaman yaparım, diye geçirdim içimden ve cevap yazdım kendilerine, yayımlayabileceklerini söyledikleri yazımın sonuna da bu uzun hamışı ve kendi şartımı ekledim. (Şu yazıyı yazabilmek için tırmanmadığım duvar kalmamıştı, benim de kendimi biraz ağıra satma hakkım vardı, ayrıca yazımı gerçekte ya çok beğenmişlerdi, çelebi demelerine rağmen; ya da bana ihtiyaçları had safhadaydı.)

Nokta virgül ve anlatım bozukluğu yapmışsam bunları düzeltileceklerini, lakin bunların dışında yazıma dokunmamalarını, hiçbir satırını kesmemelerini, bilhassa da bu notu olduğu gibi korumalarını rica ettim. Hayd'allah rast getire...

Mustafa EROĞLU

YETMİYORUZ KENDİMİZE

Yanlış ölçülerine denk gelirse. Türkiye'siz kadar bir meydan.
Biliyorum, orada beni anmış. Şarkılar yakıştırmış yoksul
[soframa.

-Onun ekmeğinde, bir semazenin duası yorulur.-

Ayrılığın lal günlerindeyiz. Gece bir namı gibi dönmüş
[bize.

Eski günlerin sevincini bitiriyor kadavramız. Söyleniyor en
[sabimiz.

-Anne, bin yıllık kan çağırır yerini-

Oluruna gelirse. Çünkü oyunsuz. Bir muhannetin
[harmanında bağırılmış.

Ama yeni kadınlığı. -Benim çocuklarım, tatil
[cumhuriyetleridir.-

Yetmiyoruz kendimize. Eski ellerini özlüyoruz çok.
[Kederleniyoruz ve.

Kerbela çölündeki susuzluk doluyor damarlarımıza.
Güneşin dolaşık ipeği çürüyor alnımızda.

Tamer SAĞIR

AHMAK ISLATAN AŞK

bilirsin ki yağmuruyla güzel yükseklik
bana getirdikleriyle.
bir ayrılıktan önceki sessizlik kadar ayrıcalıklı
ve ondan ne istediğimi bildiği için en çok.

adına aşk desem ya diyemem
sözümü eksiltir söylenmeyenler
ve ötemde berimde örf âdet
ötemde berimde kan bıçak.

sakın bir başkasına benzeme dediğin için
ölmedim.

birazcık uzaklara baktım, sandılar
ve üstümde başımda
pablo neruda; orak çekiç tabanca.
adım tamer, onur, ahmak ya da
babam ezandan sonra ne koyduysa.

ve dedik ki bu kaldırımdan düşmeden geçerse
yaşarız.ve dedik ki güneş batmadan ıslanırsak
ahmağız.

adına aşk desem ya diyemem
bir yanım örf âdet
ötem berim kan bıçak.

Yavuz TÜRK

İYİ KÖTÜ BÜYÜYEN AĞAÇLAR

yazdım ismimi buraya, tam buraya ismimi yazdım
saçlarımı tutuşturdum dibinden Rabbena!
ülkemi bıraktım da geldim, korkum cürmü meşhut
belki benim, belki biziz o sürekli muntehir

ağaçlar sakın büyür; korku her daim yanımızdadır selin
[kenarında

üstünde bir yazı; üstümüzde yarım alfabe yazıları
imge: babasının yanağını okşayan okul çocuğu
soru: sizin hiç babanız oldu mu?

nereye dönersen ardında eğilmiş dal ve çocuk çiçeği
uçurtmanın ipini keserler; böyle başlar iğdiş edilmenin
[denkleme

sana söz veriyorum: bütün babalar
çocuklarının önünde secde edecekler

Alper T. İNCE

İKAYDIRAK

Yatağın alışan şer
rengini saklayan anı.
Yan yana geldik işte
iğdiş sözlerim
ve kabarmış imgelemimle
uçurumun ucuna kurulmuş
bir kaydırağa, kayıyorum;
yüzümde okuma bayramı gülümsemesi
göğsümde kırmızı bir kurdele.
Kayıyorum
pür telaş içinde
bir evde başlıyor ayın
kutsanıyor masumiyetim
kapandığımız odadan çıkarken
daha da dik yürüyorum sanki.
Kayıyorum;
dumanın ve müziğin
kadınlarla yoğrulduğu yüksek öğretim
koridorlarında yürüyoruz Hercümerç
ve ben, elimizde durmadan dönen derman,
çoktan çeşitlenmiş gökyüzüne bakıp
diyorum; ben yüksekleri seviyorum.
Kayıyorum
morarmış bedenler üst üste yığılırken
katlıyor düşünüyü varsıl erk
daha fazla anten dikerek.
Kayıyorum
Artık öfkesi kimseyi korkutmayan
babam ölüyor
kanser, göğsüne ustaca teyellenmiş
aile yadigarı kırmızı bir kurdele.
Kayıyorum,
kömür deposunda saklambaç,
tren köprüsünde dayak,
mendirekte etek indiren şarap,
kapı kilidini değiştiren sevgilim...
Ölesiye yalın bir akış ki bu
kaydırağın sonu.

ŞAİR “VE” MELEĞİ

Hüseyin KÖSE

20. yüzyılın ünlü ressamlarından Vasiliy Kandinsky “ve” bağlacının erdem ve önemine işaret eden çarpıcı önermesini ortaya attığında, kuşkusuz bu önermenin, olanca somutluğuyla bir gün şiirde de karşılık bulacağını büyük ölçüde öngörmüş olmalıydı. Ne diyordu feylesof ressam: “Bir sonraki çağ, kesinlikle ‘ve’ bağlacının hüküm sürdüğü bir çağ olacaktır.” Kendini ilk bakışta pek ele vermeyen bu veciz sözün anlamı kısaca şuydu: Çatışma ve ayrışmaların değil, uyumun, barışın ve kaynaşmanın hüküm sürdüğü “meleksî” bir çağ. O güne dek insanlığın başına bela olmuş tüm musibetlerin; önyargı, horgörü, karşıtlık ve çatışmaların kaynağını oluşturan her türlü siyasal kültürel kategorizasyona izin veren “ya / ya da”, “şu ya da bu”, “sağ ya da sol” vb. karşıtlıkların sonunu getiren bir yeni yüzyılın eşliğindeyiz, diyordu Kandinsky kısaca. “Ve”, insanlık için düşünsel bir kenetlenme, insan yazgısının koşulsuz ortaklığı, bireyin varlığını tamamlayıcı bir unsur olarak öteki’nin varlığının da hesaba katıldığı yeni bir yaşama algılamasıydı bu... Lafi fazlaca uzatmadan, varmaya çalıştığımız noktaya gelelim şimdi: İzmir’de yaklaşık üç yıldır yayımlanmakta olan bir şiir dergisi de hemen hemen benzer bir felsefi temele yaslanıyor bana kalırsa: “Ya / Ya Da” değil, çoğu zaman “Ve”nin yerine kullanılan “İle” bağlacının tüm Kandinskyen içeriğinin sorumluluğunu sırtlanarak: “İle” (Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi)’den söz ediyorum. Üstelik bu temelin üzerine dokuz yeni tuğla koymuş olmakla bağlamı daha da genişletmiştir. Tümü de kuşkusuz kendilerine özgü şiir poetikaları olan şairlerle... Aynı zamanda yine hepsi “göz önünde” değil, sıklıkla “söz önünde” ve “sözlerinin arkasında” durmayı tercih etmiş kimseler. Bu yüzden de “çok sesli” duruşlarının ötesinde, bağımsız şair kimlikleri ve farklı özgünlüklerle renklenmiş avazlarıyla da ayrı ayrı değerlendirilmeyi kesinlikle hak ediyorlar.

Ancak ben burada, her ne kadar bir şairin kendi yapıtı hakkında söz almasının pek yakışık alacak bir şey olmadığını bilmez değilsem de, Mahvedici Melek’e kısaca bir kez daha mensur bir dilin içinden kendim bakmaya çalışacağım. Böyle yapmış olmakla daha şimdiden maruz kalabileceğim tüm ayıplama ve kınamaları göze alarak... Mahvedici’nin şairi, yaklaşık yüz sayfalık şiir ırmağının yükünü -şimdilerde dendiği gibi- “nehir-şiir” formunda ve adeta epistoler bir tarzda kaleme almış olabilir mi? Evet, bu mümkün, hakkında daha başka söylenebilecek pek çok şeyle birlikte bu da söylenebilir kuşkusuz. Mahvedici Melek, bu açıdan, en azından retorik olarak “karşılıklı konuşmayla, sözle varılan bir arınma” niteliğinde çıkıyor okurun karşısına... Şiir kişisi Adel ile olan uzun söyleşileri de, bu yüzden yer yer sessizce akıp giden bir dip suyun hipnotik etkisini yaratıyor okuyucuda. Yer yer de samimi bir iç dökmenin antısal heykelini dikey belleğe. Şairin, şu sıralar mebzul miktarda var olan ve çokluğuyla malul olduğumuz bir çağda iblislerden bir iblisi değil de, neden bir meleği seçmiş olduğuna gelince... Çünkü melek, en çabuk ve en hızlı kirlenen bir şeydir hâlâ. Hırsın, nefretin, zalimliğin, zifiri karanlığın sıfır noktasıdır öte yandan, hep masum ve aydınlık kalmasına özen gösterdikçe biz, bembeyaz bir dehşetle kararan vicdanımızın zincirlerinden boşandığı en son halka. Bir melek, “düşecek” olandır önünde sonunda.

Nitekim düşer de kaçınılmaz olarak; hem de kitap boyunca tam kırk defa: “Susma”nın tedirgin bir bekleyişle katmerlendiği her yerde, zaten sessizliğe düşürmüştür sözü şair ve o sessizlikle birlikte, sınırsız bir coğrafyanın sancılı şişkinliğini de: “odayı mahut bir sızıya çivileyerek”... (s.96).

Susmak, benliğin içindeki fırtınayı dinlemektir bir bakıma, atı içeriden kırbaçlayan rüzgârdır ve gitgide bu susmalar, bu içinden ağılayışın asırlık çadırında, tüm insanlık hallerinin cürmünü kayıt altına alan “çinko bir bellek” birikir zamanla. Duyduğumuz her sevinçli atılımı anında taş çeviren soğuyan bir bellektir bu. Yine belki bu yüzden, Adel’in duyduklarına metal bir sesin yankısı karışır boyuna; gerçeği hayalet, hayaleti gerçek kılan hayati sınırın silindiği bu son noktada, artık: “Etrafımızda dolaşanlar, aklımıza doluşanlardır çoğunlukla” (s.6). “Dışarı”nın “iç”e akıttığı gececil hakikatin zehri, sabahın sütlü çiçeğinden ayırır meleği; “İç” ve “Dış” koşulların birleştiği noktada, her açıdan, aklın kaybolan ufuk çizgisi başlar çünkü: Meleğin sessizce düştüğü yerde, acılar daha bir “konuşkan”, sözcükler daha bir yaralayıcıdır. Şairin: “Bu vakitsiz sevinçler ki beyrut’ların kıyısız gülleri / ‘İç ve dış koşullar’ın birleştiği bir vakitte yazıldı / her satırı acının./ Ve bakımsız ve unufak gecelerin / kalbinden oyulup çıkarılarak / yaralı bir ıslığın ucuna eklenmiş / sözcükler kullanıldı” (s.46) demesi bundandır...

Yaman bir yalnızlıktır “şehirli” bir meleğin kalabalıklığı öte yandan. Kimsesizlik ve terkedilmişliğin ayyuka çıktığı anda, başkalarında aranan yakınlığın “en açık” hali, upuzun mesafeler ve “kapalıdır”: “Gündüzleri açık açık açık unutulmuş sokak lambaları gibi şehrin birbirine ‘kapalı’ insanları!”dır (s.82) zihne en çetin düğümü atan. Şairin şiirinde anıtını diktiği görkemli yalnızlık, en “Zebercet” halidir belki de yalnızlık meleğinin; “kınalı!”dır bu yüzden ve küflü otel odalarında yeşertir kendini, kanayarak; daha doğuştan kurban olmaya yazgılı, cellâdı kayıtsızlığa hüküm giymiş bütün bir dünya olan bir kurban... Peki ya aşk? Hani o hep büyük harfle yazılan? Bir tortudur olsa olsa; herkesin birbirinde “fazladan tozduğu tuhaf bir mevsim”, onmaz bir yara belki; belleğin her köşesinde gezinip duran, insanın ilk kez bir başkasında kendine rastladığı bir düş-an: “Ey Aşk!” diyecektir şair bu yüzden: “Ey cephesi göğe bakan evlerin yerleşik misafirleri!” (s.9).

Kendi olma sancısıdır ilk sancısı insanlığın. Belki de kendi olma bilincidir; ama zordur bunca dijital enkaz çağında, üstelik de kopkoyu karanlık çökerken: “Zordur / avutan patikalar açmak / akşamın platin çalılıklarında” (s.74). Çöken karanlıkla birlikte, eksilen sevincin tanığıdır şair; her yerde görülen gitgide grileşen bir manzaradır insanın yüzünde: “Gül amberli bakışlarda bir desen unutulmuş!”tur (s.75) sözgelimi, asla unutulmayan onca küçük şeyle birlikte. Ve kalmak mı, yoksa gitmek mi gerektiğine karar vermek gerektiğinde, tercihini hep gitmelerden yana yapmış bir adamdır apansız içimizde çöreklenen serserilik: “Çünkü ıssız göllere gömülmüştür gül amberli saatler / Uzun boylu kaldığımız şehirlerde bıraktığımız mor cesetler...” (s.39).

Ya bunca “kötülük çiçeği”ni hangi yağmurlar örseler? Hangi sihirli sözler dengeler bu azgın konuşmaları? İyisi mi, Adel’e kulak verelim yine ve onun nefretleri karla yatıştıran “demirci” öğüdüyle noktalayalım sözü: “O zaman anladım ki / Bana hayatımı anlatan bir demirciydi bu / Ve yine o zaman anladım ki / insan, kar yağmadıkça / güzel konuşan birini bulamıyor...” (s.17).

Deniz DENGİZ

KOLLAR GAZELİ

(*kolların için*)

- 1-kollar aşka açılır aşk kollar içindir kolu olmayanın aşkı
[hebadır
seninle eksik kollar gibi yaşadık aynı evde çünkü kalbim
[kötü kokardı
- 2-bana bir kötürüm yara gibi sarıl ki kendi kolum olsaydım
[bana bakardı
ki emanet edildim sana çok kollar gördüm hepsi bana
[yabancı üzgün akraba
- 3-sen artık bir başka kolsun boşlukta sallanan bir ipin
[gerginliğinin sıradan
aslında Latin alfabeli bol sözcüklü bir iç isyandım üvey
[gecelere sığmırdım
- 4-ama sana bir lunapark bırakıyorum kendim kollarına
[durdum nane limonlu
az ırmaklar çok kadınlar aybaşı günlerinde belki de
[cumartesi günleriydiler
- 5-kollar aşktan iz bırakır aşkı olmayanın kolu eksik konuşur
[boğazını çaldım
gibi niyetine kimin sefer tasyıdım q biçiminde aynı
[yağmurda ıslatma senimi

Gaziantep, kasım 2008

Özgün E. BULUT

SERZENİŞ

karşıdaki şu küçük tepe
üzerinde sık olmayan ağaçlar
belli belirsiz bir yaya yolu
güneşli günün yorgunluğunu çekiyor

gezinirsin içindeki ürperti ile eteğinde
zamanın kıyılarına düşmüş aklın
sözlerin kalbine uzayan nehir
herkesi seviyor telaşında adımların

oysa yıkıldı eşiğinde durduğun avlular
önünde koşturduğun ceviz ağaçları kurudu
sen ki düşüncelerinle büyütürsün sevinçleri
gider gelir avucundaki terin avuntusu

göğsün tepeden inen esinti sarhoşluğunda
ağaçların gölgesine uzanan bir bahçe sanki
yola düşmüş bir atlının heyecanı ile sarsılır
günün son demine inen bakışların

Harun ATAK

UVERTÜR

nilüfer çiçeklerinin büyüyle esrikleşen
bir kelebektin.. zamansız iklimlerin sungusu..

resiflere gizlenmiş, deniz kabuklarıydı yuvan.
ışığın minik elleriydin. gülüşünle doğardı gün.

bakışların ılgımdı.. kasıklarından yayılırdı dirim.
çözerdi hazzın düğümlerini. meme uçlarına inerdi

yakamozlar.. özsuyla uvertürler büyüttürdüm.

Ahmet ÖZBEK

MEVSİMİ FİRUZE

I.

bu yer
kar mevsimi

rengi esrar
rengi firuze

dağılmış ayrıntılar
kayıp bir şehrin külleriyile

rüzgâra yazılmış
unutuşun ipek sözcükleri
burada

genç kız rüyalarından
yalpa yalpa trenler geçer

yangın peronlarda 'ilk ağrı'
yenilginin kaba / dar yüzü

kırık raylar üzerinde
hep aynı keder..

II.

rengi hasret
bakışı kül / saydam kadınlar

kim bilir hangi rüya ülkelerden
hangi kayıp mevsimlerden

hüsrân rüzgârları taşır
ay sepetlerle
(kırılğan / pek ince)

dönmeyecek sevgililer kalbine lale..

rengi kar mevsimi hâlâ
rengi hüsrân: tuz kıyılarından:

bu şehrin bakışı zamansız solmuş
unutuş okunur dar kapılarında

KOYU YEŞİL BİR SERİNLİK

Bu nasıl cömert bir yıl?
Bütün kış kar, yağmur
dağları, ovaları
bir anne gibi
Emzirip doyurdu.

Daha şimdiden dizboyu
ekinler.
Altınsarı tanelerle dolu
başaklar bükmüş boyunlarını
hazır, bekliyor hasat:
Tırpanı.

Meyve bahçelerinde albeni
Yeşil erik, sarı kayısı, kızdudağı
kiraz tutkunu.
Yüklü dallar kırılmasın diye;
çatal vermiş sevinçten
üretici. Yüz güldürsün
düşüncesiyle ürününe.

Doğa; çıldırmış!
Her yer kıpır kıpır.
Bahar güneşi, rüzgârla
oynaşta. Her canlı aşkı
söylüyor: Sevdiğine.

Seslerin bazıları ergen.
Akortsuz.
Kimileri bizim bahçedeki
içi boşalmış yaşlı çınar gibi:
Hırıldılı!

Ama, yine de yeşermiş.
Sanki; meydan okuyor
karşısındaki mor duta
ve zamana.
El ayası yaprakları örtmüş
sürgün dalları. Altında koyu yeşil
bir serinlik. Oturdum.
Dayadım sırtımı sırtına.
Hemen sarıp sarmaladı,
serin havasıyla sildi:
Eski bir dost gibi üstümden
yılların bungenluğunu.

Çınar altından göz attım.
Mor dut çalım içinde.
Dalını şöyle tutup silkeledim
yüzlerce döküldü.
Topladım yerden ağız sulandıran
parmak boyu dutları.
Attım ağzıma

O muhteşem sulu tat boyadı
çocukluğumdaki gibi
ellerimle dudaklarımı.
Gülümsedim. Dedim: Memed!
Yaşımın -adı- bahar değil mi?
Sen yetmiş baharında
Yetmiş – iz bırakabildin mi?

HAYATIMDA M. SARSMAN KESİTİ VE BAŞKALARI

Osman Serhat ERKEKLİ

1990 baharında Cerrahpaşa Psikiyatri Kliniğinden azad
oldum. 95'te Hüseyin Alemdar seçme şiirlerim *Yoksulluklar*
ile beni edebiyata döndürdü.

Sarsmaz ile 98'de mektup arkadaşlığı başladı. 99'da
dergisi *Dördüncü Yeni*'de bana özel bir sayı yaptı. 2001'de
Yenibinyıl Şiir Dergisini çıkardık birlikte. Yenibinyıl Şiir
Bildirisi ile şiirde imge modasına son verdik ve anlatımcı,
daha doğru, modasız bir şiirin yolu açıldı.

Ve şimdi bu yazıya vesile Nisan 2009'da da Mehmet,
Mehmet Sarsmaz Cumhuriyeti adlı toplu şiirlerini çıkardı.
Aforizmatik felsefi çalışmalarını da iyi ki almış kitaba; onlar
da şiir gibi. Bir *Kırmızı Dokuzlu* adlı romanı dışında kalmış
bu külliyyatın.

Sarsmaz çevremdeki tek dürüst kişidir. Böyle yazdım da
Sincan İstasyonu'ndaki hatıratıma, Çekinik, Necatigilce
kibar Budak "tek dürüst"ü "hep dürüst" yaptı. Tıpkı aynı
hatıratıma "ikinci yeni öyle bir nane idi" cümlemiyi çıkardığı
gibi.

Sarsmaz bütün nadir dürüstler gibi, mesela Niçe gibi
dobra dobra konuşur.. Mesela sabaha karşı ikide sizi telefon
yolu ile arayabilir. Telefon hattını görüşmeye açık bırakırım
bazen o sebep ile.

Kendisi felsefe öğretmeni. İzmir Buca'da yaşıyor. Daha
önce Seferihisar'da idi. Bir kızı var.

Yok Kitap'taki şiirleri çok iyidir. Onlar doksanlı yıllar
şairinin en iyi numuneleridir.

O yıllardan bir de Yücel Kayıran'ın şiirleri kaldı.
Yücel'in şairliğine yazıları zarar verdi.

(Sarsmaz, Kayıran, Bâki Asiltürk, Şeref Bilsele önde
kaldılar yirmi yılı bulan süreç sonrası. Şeref'in şiirlerinin eli
yüzü düzgündür, gösterişlidir ama yoğun bir Cemal Süreya
tesiri vardır. Bâki Asiltürk ise Şeref gibi şairlikten
vazgeçmiş görünüyor.)

Bütün yetenekli genç şairler gibi İlhan Berk'in arkadaşı
idi Sarsmaz. Bir gün Bodrum'da yanımdan çekinik geçen
Berk'e selam vermesini engellemiş; benim gözümde sadece
Fazıl Hüsnü ve Sedat Umran var; benim yanımda
şarlatanlara selam verme, demiştim. Beğenin ne kadar
kesinleşmiş, hayranım, demişti o da.

Onun ile Ege kıyılarında, Özdere (Gümüldür),
Seferihisar, Bodrum ve İstanbul'da görüştük. Ümit ederim
daha da görüşürüz.

25 Haziran 2009

Yaşamak çok, çok güzel.
Bir bir çıkarken basamakları.
Acı: İnişte! Yaşam koşusu
Bukalemunlaştırıyor.

İnsan; istiyor hızla yol almak.

Ama, değişmiyor hiç

Ustanın kuralı:

"Çıktığın vitesle ineceksin.

*Yokuşta ya devri, ya da gücü motorun
zorunlu değilse inişte*

fren kullanma!.,

Adana, 11. 04. 2009

‘DENİZDEN GEÇME HÂLİ’

Gültekin EMRE

Bu nasıl bir sokak? Nereden bileyim? Nerede başlayıp nerede bittiği önemli değil ama Türkiye’de bir sokak, bu kesin. Ülkemizin hâllerinin içinden akıp geçtiği, tahribatların sergilendiği, yürek yakan insan manzaralarıyla bezeli, biraz beli bükülmüş yılların ağırlığından, sırtı kamburlaşmış acılardan ama dinç görünmeye çalışan, içini dışa vurmasa da her şeyi ayan beyan ortada olan bir sokak işte. Bir “sevda sokağı” ya da kimsenin çıtının çıkmadığı “susmalar sokağı” da denebilir can alıcı fotoğraflara bakınca uzun uzun. “Burada kimse kimseyi ve hiçbir şeyi sevmiyor” da olabilir ki bu da doğaldır günümüzde. Gelenekler ve yaşamın incelikleri sırta kadem basalı çok oluyor; ama olsun varsin. Burada “hayatın arka bahçesi” onarılıyordur çünkü. Filmlerdeki hayatlara özenilip mutlaka ve duvarda şöyle bir levha da asılı duruyordur gören gözler için: “hayat çöp birikmiş bir duvar gibi”. Gel de içinden çık bakalım bu sokağın, bunca sokağın, bu ülkenin, bu hayatların, ölümlerin, depremlerin, çakıp duran şimşeklerin!.. “Yasemin” kokulu bir sokak olması da olası bu pembe düşlerini çoktan yitirmiş, suratı iyice asılmış ve kararlı sokağın. “pembe panjurlar kırmızı kiremit ve kızarmış ekmeğin kokusu”yla dopdolu da bir yerdir belki de haritada ve yeryüzünde yeri belli olan, adreslere mektup bırakılan, elektrik direklerine yağmur, kar yağan, pencerelerine güneşler konan, balkonlarda çamaşırlar, ömürler kuruyan... “Mutsuzluk”un “koku gibi” üstlere sindiği, “benim bir sokağım olsa adını tarçın koysam” dedirten bir sokaktır belki burası. Yalnızca bu sokağın insanlarında değil ülkemizin her sokağında “etimizden bir parça koparıp gider hayat ve dayanırız” der insanlar, bu dizeyi sabah akşam birbirlerinin acısını almak için söyleyip dururlar ve şöyle düşünmeye devam ederler yarı sesli, yarı sessiz evlerinde, dışarıda, çay içerken, yemek hazırlarken hücre gibi mutfaklarda, ölü gibi yatılan yatak odalarında: “dayanırız yaşamak ağır basar içimizdeki akrep / kendini sokmadan evvel bütün kelimeler ateşe koşar”. “kelimeler ateşe koşar” da ne olur? İçimiz yanar kavrulur, ülkemiz düzlüğe çıkmaz ama “hayat fal aç”ar durmadan belirsiz gelecekle göz göze gelmek için. “Körebe” oynanan sokakların yüreğinde yuvalanır “isyan ve hiddet” ama dışa vurulamaz; öfkeleri de bağrına yatırır hayat günü gelince. “Hep aynı kâbusu” görenlerin sokağıdır belki de burası “hayata geç” kalmışların birbirlerini teselli ettikleri, birbirlerinden bir şeyler gizlemedikleri, ellerindeki avuçlarındakileri paylaşıp durdukları... “İçli”dir buranın insanları, sazı sözü severler ki aman aman! Kavgayı da bilirler dostluğu da ve başları beladan kurtulmaz bu yüzden. Düşü düşünürler de bulamazlar bir çıkış yolu düşüp önelirine. Ölümü iyi bilirler anadan, babadan, yârdan, kardeşten, haladan, teyzeden, dededen, komşudan, trafikten, cinayetten, hastaneden, intihardan, polisten; ayrılığı, yoksulluğu; kalleşliği, yarayı yaşayanlardan-taşıyanlardan bilirler. Bu sokaklar nereye çıkarsa çıksın, yaşayan ölü olmadılar hiçbir zaman öyle sayılsalar da nüfus sayımlarında. “bir sokak işte çıkıp gidecek caddenin birine açılacak”. Hep bir umut vardır yolun bir yerlere çıkacağına ilişkin. Fallar da bunu söylüyordur elbette ehli ellerde açılınca. Her şey “tamamış gibi” yaşıyordur eksiğiyle fazlasıyla, oysa çürüye çürüye ölünyüyordur bunca karmaşa, kaos, düzensizlik, haksızlık, yozluk, yozlaşma, ahlâksızlık, pislik arasında. “Aşkdan ve acıdan” ölmese de ölünecek o kadar şey var ki, hangisini saymalı! Öyle ya “ölmek de bir masal işte yaşamak nasılsa...” Dağlar, denizler, insanlar, acılar, mutlu-mutsuz aşklar, iyi-kötü zamanlar, gülenler, ağlayanlar, düşlüler, düşsüzler, evliler, evsizler, yorgunlar, bezginler gelip geçer ayaklarını sürüye sürüye, uça uça, sine sine, bu sokağı baştan sona, sabah akşam... Bir halk türküsü gibi yayılır, çoğalır hayat evden eve, sokaktan sokağa yine de: “sümbül dağdan bir mesel geçti / gölgesi gövdemize düştü de geçti / üstü başı geyik kanı bir gece geçti / bıçağı ömrümüze değdi de geçti”. Böyle olunca da “şimdi orada bir orman kalbini çıkarıyor”dur italik bir yazıya dönüşerek. “Kelimeler gibi ağaçlar”ın içinden çıkması zor; ama şiir girer bu kuytu alanlara”som acı”lara, avcı

düşlerine, keklik gülüşlerine... Hayatın kustuğu sokakların sokak kadınları da olur elbette gül kokulu, sümbül gibi, karanlığa yazgılı: “koyunda kaçak tütün kokusu / yatağında geceden kalma izler / gökyüzü yastığının altında / bedeninde yıldızlar ve daha neler”. “burası dünya” dünya olmasına ya, “tekin bir yer değildir”, tedirginlik ise diz boyu. “acının ucuna bucağına / varmanın yol haritası” dünya burası işte. Hırslanmak, diklenmek için sözcüklerin yardımı gerekiyorsa, susmak için de imdada ilk koşan onlardır yine boğaza düğümlene düğümlene. Unutmak bir yazgı değildir de bir “çukurdur” ne varsa içine doldurulacak ve dünyanın “uzun acısı”na emanet edilecek. “ustura ağzında yaşamak”tır bu kendin kıra döke, sağa sola çarparak, parçalayarak geçmiş, geleceği, şimdiiyi, ilikli ilişkileri, deri değiştirmeleri öne süre süre. Bilenen ise bir başka cümbüştür hayata göstermeden gelip geçen; aramızdaki onca hayat geçmişten sorumlu mudur bilinmez ama herkesin acısı kendi boyu kadar da denemez, çünkü hayat ne küçüktür ne büyük herkese yer vardır onda. Şarkılar biter ama sözcükler alır götürür geride kalanları “hayat bir darağacı gibi” sallanırken “üzerimizde”, yine de elinden bir şey gelmiyor bu hayatın çocuklarımız öldürülürken orda burada, söz alıp bir şey demiyor, yumruğunu indirmiyor kaşın gözün üstüne; “tökezliyor” kendine. Şu iki dizeyi ne yapmalı, gelin mi damat mı acıyı falan bir yana bırakıp? “ters lâleler gibi açıyor hayat / içine taşmış her kelime”. İçinden hayat geçmeyen bir ilişki yoktur, bir yaşam da. Nasil olsun ki? Eksilen, eksiltene ise hayatın yüzüdür öyle dağılıp, yarım yarım duran, “atlas”lara gelmeyen. Şu dizeler de kadınla erkek arasındaki en doğal ve en güzel, en sıcak, en anlamlı, en coşturucu ilişkinin capcanlı bir fotoğrafıdır acıya, ölüme, siyasi baskılara karşın: “bin yıldır karşı karşıya / iki yok parça iki taş / hadi kendimizi üst üste koyalım”. Böyle olunca tek bir sözcükle “sayfa” olma hâlidir ki bu, hayatın büyüğü de masalın gerçekliği de buradadır. Taşa, yaza, kışa, güne, aya, yıla, duvara yazılan, kazınan.

Yaşamı derinden duyumsamak, güçlü gözlemleri imgelerle paylaşmak hayatın gözü önünde... Daha ne olsun! Şu iki dizeyi armağan eder Çiğdem Sezer, sezebilenlere: “sende bir yokuş çık çık bitmez / bende bir telaş atlardan kalma”. Bu, şu mu demektir diye sesli düşünüyorum şimdi: “sonra kiraz ve ayva ve nar / aşktan başka bahçemiz mi var!” Aşkın olduğu yerde meyveler de bir başka açar, gül de bir başka solar. “güvercin denizi” bir gökyüzüdür aşkların başlarının üstünde yıldız, güneşe, buluta aldırmanın... Döne döne dönen nedir; başlar mı, dünya mı, içerde mayalanıp duran çalkantılar mı, bilinmez; ama bilinen bir şey varsa, o da “sabır ile yaş ile söz / birike birike, yazdım / defterim elinde, oku / yer altı sularının sesiyle” diyor ya Çiğdem Sezer, bu sese, bu yepyeni kitabında, bu olgunluğunu doruğa çıkardığı şiirlerde kulak vermeli ki hayatın içine iyice sızılısın sızlanmadan.

Çiğdem Sezer, engin, derin, zengin içine açıla açıla yazıyor (azıyor) hayatın her alanından süzdüğü dizelerini. Kendinden yola çıkıp, dolaşıp insanlığın temel düşüncelerini, esrik duygularını, farklı ama benzer anları olan yaşam biçimlerini, unutulmaz acılarını, mutlu-mutsuz aşklarını imgelerinin imbiğinden geçiriyor, sonra yine kendine dönüp bakıyor bir başkasıymış gibi. “içinde ölüsünü gezdirenin / olmuyor dışında kimsesi” gibi sağlam dizelerle ustalığını gözler önüne seriyor iyiden iyiye. *Denizden Geçme Hâli*, yalınlığın, duruluğun, sağlam duruşun kanıtı. Hayatın tüm güçlüklerine, dalgalarına, yıldırımalarına, yakıcı şimşeklerine, inişli çıkışlı hâllerine bir tepkiyle birlikte ölümün ölümsüzlüğüne, aşkın gücüne, acının evrenselliğine, yıkımların, kırılmaların yıldırcılığına da ince oklar, saptamalar düşürüyor şiirinin sırrıyla... * *Denizden Geçme Hâli*, Şiir, Çiğdem Sezer, YKY, Nisan 2009, 90 sayfa.

Çıktı!

Gültekin EMRE

**Küçük Deniz
Toplu Şiirler
(2006-1977)**

YKY, İstanbul, Temmuz 2009, 402 s.

Utku ÖZMAKAS

Çok Tanrılı Sular, Kaan Koç'un (1986) ilk kitabı.

Çok Tanrılı Sular, bir giriş şiiriyle birlikte üç bölümden oluşuyor. Kitabın açılış şiiri olan “Son Prova” aslında kitapla ve kitaptaki şiirlerle ilgili ilk izlenimi veriyor. “Son Prova”daki “sancı/acı” kafiyesi, hemen hemen bütün kitap boyunca rastlanan, ses benzerliği dışında herhangi bir ögenin dikkate alınmadığı kafiyelerin bir habercisi gibi.

“Yazı”, “beden” ve “aşk” gibi temaların çevresinde dönen şiirler, genç şairlerin neden belirli temalar etrafında sıkıştığı sorusunu doğuruyor. Pek çok genç şairin ilk kitabında yaşadığı bu sorun, Koç için de geçerli gibi görünüyor. İlk kitap genellikle biriktirilenlerin patlaması anlamına gelir; ancak biriktirilenlerin hep aynı hattı oluşturması genç şairlerin birbirine benzemesi riskini doğuruyor. *Çok Tanrılı Sular*’da da benzer bir durum var. Kitaptaki özne ile şair-ben arasındaki mesafe neredeyse tamamen ortadan kalkıyor. Şiir, salt duyguları aktarma aracına dönüşüyor. Buradaki temel sorun ise bu duyguların genellikle sevi teması etrafında dönmesi.

Çok Tanrılı Sular, sık sık anlatımcı şiire doğru yaklaşan; ancak rotasını oraya kırdığını fark ettiği anda yarı bilinçli bir halde hemen hat değiştiren şiirler içeriyor.

*sevince zam gelmiş
şarkılara zam gelmiş, borsa düşmüş
borsa düşmüş
borsa
düşmüş*
(Geç Uyarı, s. 35)

“Geç Uyarı” şiirinin alıntılıdığım bu bölümünde de görüldüğü üzere sözcüğün zaten var olan ikili anlamına güvenilerek şiire ulaşılmaya çalışılması işi şairin yaratıcılığına değil, sözcüklerin kendi güçlerine bırakmak demek.

“Devlet”, “Geç Uyarı” (belirli bir bölümü) gibi şiirler haricinde iki üç temanın dışına çıkılmayan *Çok Tanrılı Sular*’da başı sonu olan, bütünlüklü bir şiir bulmak güç. Kimi şiirler bir yerde başlayıp kendi üstüne kapanarak (şiirin başında kullanılan sözcüklerin ya da imgelerin anıştırılması yoluyla) toparlanmaya çalışılıyor. Yine de bu şiirin kendi iç bütünlüğünü sağlamaya yetmiyor kanımca.

Daha önce de ifade ettiğim gibi birkaç tema etrafında sıkışmış kitaplar genç şairlerin başındaki en büyük sorunlardan biri. Ancak burada asıl mesele genç şairlerde gözlenen bu eğilimin Türk Şiiri’nde de “geniş” bir yeri olduğu. Sonuçta bu eğilimin gökten zembille inmediği de bir gerçek. Yalnızca birkaç tema üzerinde yoğunlaşan bir kitabın o temaları da her açıyla ele alması gerektiğini daha önceki yazılarımda da ifade etmiştim. Artık, genç şairlerin kulaklarında “Peki ama bunların Türkiye ile ne ilgisi var?” sorusunun çınlaması gerek.

KOCA ZAMAN OKUSUN

DÜŞEN YAPRAĞIN DEDIĞİ

Var’dım ya, olsun!
Ben ki son yaprak
şunca kısa zamanda-
açarım yine

Yerim eski yerine
benzemezse erinmem-
Var’a Yok’a kaçınıcı
giden benim, hem gelen

ESEN RÜZGÂRIN DEDIĞİ

İster miyim kimseyi
tüyüce bile incitmek-
öyle dingin dururken
eser buldum kendimi

Yazda olsa ne iyi
dere tepe dolaşır
yağmur bile yederim-
Güze sözüm geçmez ki!

GEÇEN AN'IN DEDIĞİ

İkiniz de bilmeden
öyle neler dersiniz!
Yapracığım, düşen de
açan sonra, ben'im, ben!

Yazda güzde kim eser
benden başka, rüzgârım?
Günle gece yalandan
yoksa "Sen!" mi dediler!

ARTA KALAN DEDIĞİM

Bu şiiri birlikte
yazdık dirim andacı-
onca söylen içinde
koca Zaman okusun

Dirim göksel bezeme
eli selek Oluştan-
Var’a böyle bakınca
kalmak iyi varıştan!

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara (Mollagürani Mah. Teker Sok. No: 8, Zemin Kat, Osmangazi-BURSA)	Katkı Payı	: 20 YTL
Yayın Danışmanları	: İhsan Üren, Gültekin Emre, Serdar Ünver, Nahit Kayabaşı.	Posta Çeki	: Ceyhun Erim adına 5742436 numaralı hesap
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)	(Ya da) Banka hesabı	: Ceyhun Erim adına, Finansbank Heykel- Kredikolay Şubesi, Hesap no:21329696
Yazışma Adresi	: Ramis Dara PK 68 16361 Ulucami – BURSA	Abone ve satış için E-Posta	: cerim66@hotmail.com
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com	Baskı	: Akın Erim Mat. Hocalızade Cad. 7/27 Setbaşı - Bursa
		Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685

Ocak 2000’de Bursa’da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa*, şair ve yazarlarının başışladıkları telifler ve İhsan Üren’in sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.

